

FELSŐOKTATÁS

A felsőoktatásban való részvétel joga az Alaptörvény XI. cikkében, a művelődéshez való jogot érintő rendelkezések között található. Eszerint a felsőoktatás azon képzési szakasz, ami a képességei alapján hozzáférhető mindenki számára. A felsőoktatáshoz való hozzáférés nem szükségszerűen ingyenes, és nem is kötelező az állampolgárok számára. Az állam kötelezettsége, hogy megteremtse a feltételeket a felsőoktatáshoz való hozzáféréshez, és biztosítsa az oktatásban részesülők törvényben meghatározottak szerinti anyagi támogatását. A felsőfokú oktatásban való részesülés anyagi támogatását ugyanakkor a törvény meghatározott időtartamú olyan foglalkoztatásban való részvételhez, illetve vállalkozási tevékenység gyakorlásához kötheti, amelyet a magyar jog szabályoz.

A művelődéshez való jogon túl az Alaptörvény rendelkezik a tanulás és tanítás szabadságáról is. A X. cikk (3) bekezdése szerint Magyarország védi a Magyar Tudományos Akadémia és a Magyar Művészeti Akadémia tudományos és művészeti szabadságát. A felsőoktatási intézmények a kutatás és a tanítás tartalmát, módszereit illetően önállóak, szervezeti rendjüket törvény szabályozza. Az állami felsőoktatási intézmények gazdálkodási rendjét törvény keretei között a Kormány határozza meg, gazdálkodásukat a Kormány felügyeli. Ugyanezen cikk (1)-(2) bekezdései alapján Magyarország biztosítja a tudományos kutatás és művészeti alkotás szabadságát, továbbá – a lehető legmagasabb szintű tudás megszerzése érdekében – a tanulás, valamint törvényben meghatározott keretek között a tanítás szabadságát. Tudományos igazság kérdésében az állam nem jogosult dönteni, tudományos kutatások értékelésére kizárólag a tudomány művelői jogosultak.

A felsőoktatás kérdéseit a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény (a továbbiakban: Nftv.) szabályozza. Az Nftv. 2012. szeptember 1. napján lépett hatályba, így a tanulmányi követelmények tekintetében a 2012/2013. tanévben tanulmányaikat megkezdő hallgatókra alkalmazandó. A korábbi felsőoktatási törvények (az 1993. évi felsőoktatási törvény és 2005. évi felsőoktatási törvény) alatt megkezdett képzésekről az Nftv. az átmeneti rendelkezések között rendelkezik. Állásfoglalásaink kialakítása során kiemelt figyelemmel vagyunk, hogy egy-egy panasz tárgya melyik törvény hatálya alá tartozik.

Az Nftv. szabja meg a felsőoktatás keretszabályait, amely törvény mellett további részletszabályokat tartalmaznak a következő jogszabályok. Az érettségire vonatkozóan a köznevelési törvény, illetve az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet (a továbbiakban: érettségi rendelet), míg a felvétellel kapcsolatban a felsőoktatási felvételi eljárásról szóló 423/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: felvételi rendelet) tartalmaz rendelkezéseket. A felsőoktatás általános szabályait bontja ki a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 87/2015. (IV. 9.) Korm. rendelet (a továbbiakban: végrehajtási rendelet). A végrehajtási rendelet rendelkezik többek között a fogyatékkal élő hallgatók részére nyújtható kedvezményekre és mentességekre vonatkozó szabályokról. A különböző ösztöndíjakra, támogatásokra és eljárási díjakra vonatkozó rendelkezéseket a felsőoktatásban

részt vevő hallgatók juttatásairól és az általuk fizetendő egyes térítésekről szóló 51/2007. (III. 26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: térítési és juttatási rendelet) szabályozza.

A 2017-2021 között megkezdett képzések esetében a képzési és kimeneti követelmények, így többek között az érintett szakok idegennyelvi követelményei, a felsőoktatási szakképzések, az alap- és mesterképzések képzési és kimeneti követelményeiről, valamint a tanári felkészítés közös követelményeiről és az egyes tanárszakok képzési és kimeneti követelményeiről szóló 8/2013. (I. 30.) EMMI rendelet módosításáról szóló 18/2016. (VIII. 5.) EMMI rendeletről (a továbbiakban: 18/2016. (VIII. 5.) EMMI rendelet) ismerhetők meg. A legkésőbb 2016/2017. tanévben megkezdett tanulmányokra vonatkozóan továbbra is az alap- és mesterképzési szakok képzési és kimeneti követelményeiről szóló 15/2006. (IV. 3.) OM rendeletet (a továbbiakban: 15/2006. (IV. 3.) OM rendelet) kell alkalmazni. Az Nftv. korábbi módosítása lehetővé tette, hogy a képzési és kimeneti követelményeket – a tanári szakok képzési és kimeneti követelményeit ide nem értve – hivatalos kiadványként tegye közzé a felsőoktatásért felelős minisztérium honlapján. A képzési és kimeneti követelményeket közzétételüket követően felmenő rendszerben kell alkalmazni.

A 2022-ben történt felsőoktatásra vonatkozó jogszabályi változások közül az egyik, hogy eltörlik az alapképzések és mesterképzések esetén az oklevél kiállításának feltételeként előírt, a doktori képzésben pedig a belépés feltételeként meghatározott központi nyelvvizsga követelményeket. A felsőoktatási intézmény idegennyelvi ismereteket szabhat meg, de egyrészt ezek nem lehetnek szigorúbbak, mint a korábbi képzési és kimeneti követelmények idegennyelvi követelményei, továbbá a fogyatékossgal élő hallgatók ezek alól is mentesítést kérhetnek. Ezen kívül az átsorolás korábbi központi követelményei (szükséges kredit és átlag elérése) szintén a felsőoktatási intézmény hatáskörébe kerültek. A felsőoktatási intézmény köteles a végbizonyítványt már elektronikus okiratként is tárolni, és kérésre kiadni. A felsőoktatási intézmény a sikeres záróvizsgát tett hallgató szakdolgozatát vagy diplomamunkáját tárolni, azokról nyilvántartást vezetni köteles, és ezeket korlátozás nélkül hozzáférhetővé és kereshetővé kell tennie. A 2022-ben elfogadott, 2023-ban hatályba lépő változások szerint a felsőoktatási intézmény összes kurzusának, moduljának tárgyleírását a tanulmányi rendszerében minden hallgató és oktató számára hozzáférhetővé és a többi felsőoktatási intézmény tanulmányi rendszere számára letölthetővé kell tenni. Végül a felsőoktatási felvételi eljárást érintően az idej módosítás értelmében eltörlték a korábban az alapszakokhoz szükséges emelt szintű érettségi vizsga követelményét, továbbá a központi minimumponthatárt is azzal, hogy a felsőoktatási intézmény a felvételi eljárás során kikötheti a legfeljebb 280 pontos határt az intézménybe jelentkezőkre vonatkozóan.

A felsőoktatási területen hozzánk érkezett panaszokat hagyományosan három nagy csoportba osztjuk: az első csoportba az érettségi vizsgával és a felsőoktatási felvételi eljárással kapcsolatos ügyek kerülnek. A második csoportot a tanulmányi kötelezettségek teljesítésének gyakorlatát bemutató ügyek alkotják, míg a harmadik csoportba a felsőoktatási tanulmányok finanszírozásának kérdéseit érintő ügyek tartoznak.

ÉRETTSÉGI-FELVÉTELI A FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEKBE

Az érettségi vizsga részei lehetnek szóbeli, írásbeli vagy gyakorlati. Attól függően, hogy melyiket teljesíti a vizsgázó, eltérő jogorvoslati lehetőségek állnak rendelkezésre jogsérelem gyanúja esetén. (XIII/141/2022/OJBIT, XIII/263/2022/OJBIT, XIII/289/2022/OJBIT, BMOJB/96/2022/OJBIT, BMOJB/150/2022/OJBIT)

Egy tanuló informatika érettségi vizsgájával kapcsolatban élt panasszal. A leveléhez csatolt dokumentumok alapján az Oktatási Hivatalhoz benyújtott jogorvoslati kérelmét áttették Budapest Főváros Kormányhivatalához.

A beadványozót tájékoztattuk hivatalunk eljárási szabályairól, valamint a jogorvoslat kimerítésének lehetőségéről. (BMOJB/77/2022/OJBIT)

Az érettségi vizsga vizsgabizottság, valamint a független vizsgabizottság döntése, intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása ellen a szülő, a tanuló – a döntést követő öt napon belül – jogszabálysértésre hivatkozással fellebbezést nyújthat be az illetékes Kormányhivatalhoz. A Kormányhivatal által működtetett érettségi vizsga vizsgabizottság döntése ellen jogszabálysértésre hivatkozással a fellebbezés – a döntést követő öt napon belül – az Oktatási Hivatalhoz nyújtható be. A fellebbezést a Kormányhivatal, az Oktatási Hivatal három munkanapon belül bírálja el. Ezt megelőzően azonban külön jogorvoslati lehetőség van az írásbeli érettségi vizsga technikai, illetve érdemi kérdéseivel kapcsolatban.

Egy másik tanuló emelt szintű történelem érettségi vizsgájával kapcsolatban élt panasszal.

Tájékoztattuk a beadványozót, hogy az érettségi vizsgán történt esetleges oktatási jogsérelmek esetén a köznevelési törvény és az érettségi rendelet szabályai alapján a következő jogorvoslati lehetőségek állnak a vizsgázók rendelkezésére.

Az érettségi rendelet 30. § (5) bekezdése alapján, amennyiben az írásbeli vizsga lebonyolítása során a vizsgázó szerint az e rendeletben és az adott vizsgatárgy központi vizsgakövetelményeiben foglalt vizsgaszervezési technikai jellegű előírásokat megszegték, az írásbeli vizsga lezárását követő két órán belül az írásbeli vizsga helyszínén, a kormányhivatal megbízottjánál a kormányhivatalnak címzett írásbeli észrevételt tehet. A határidő jogvesztő, igazolásnak helye nincs. A kormányhivatal megbízottja a vizsgázónak az írásbeli vizsga lebonyolításával kapcsolatban benyújtott észrevételt továbbítja a kormányhivatalnak. A kormányhivatal az észrevételt öt munkanapon belül kivizsgálja, és a vizsgálati eredményt, valamint a vizsga további menetével kapcsolatban a szükséges intézkedésekre vonatkozó javaslatait megküldi a vizsgabizottságot működtető intézmény igazgatójának, aki – szükség esetén – megteszi a vizsga további menetével kapcsolatos intézkedéseket. A vizsgabizottságot működtető intézmény igazgatója a kormányhivatal vizsgálatának eredményéről, és a további intézkedés szükségességéről írásban értesíti a vizsgabizottságot.

Az érettségi rendelet 26. § (2) bekezdése szerint az írásbeli vizsgakérdések megoldására adott szaktanári értékelést a szóbeli vizsga előtt nyilvánosságra kell hozni. A vizsgadolgozatot és az útmutatót a vizsgázó, a vizsgabizottság elnökéhez történő megküldés előtt, a középiskola képviselőjének jelenlétében, az igazgató által meghatározott helyen és időben megtekintheti, azokról kézzel vagy elektronikus úton

másolatot készíthet, és az értékelésre észrevételt tehet. Ha az iskolában a feltételek rendelkezésre állnak, a vizsgázó kérésére a saját vizsgadolgozatáról másolatot kell készíteni. A másolat elkészítésével kapcsolatos költségeket – az igazgató rendelkezése szerint – meg kell téríteni. A megtekintésre, a másolat készítésére egy munkanapot – nyolc órát – kell biztosítani. A vizsgázó észrevételeit a megtekintést követő első munkanap végéig – tizenhat óráig – adhatja le. Az észrevétel benyújtására nyitva álló határidő elmulasztása esetén egy napon belül lehet igazolási kérelmet előterjeszteni. Az igazolási kérelem benyújtási határideje jogvesztő. Észrevétel kizárólag az útmutatóban foglaltaktól eltérő javítás vagy az értékelés számszaki hibája esetében tehető. A vizsgázókat az írásbeli vizsga megkezdése előtt tájékoztatni kell arról, hogy hol és mikor tekinthetik meg az általuk elkészített vizsgadolgozatokat, és tehetnek észrevételt a szaktanár értékelésére.

Ezen túl tájékoztattuk a panaszost hivatalunk eljárási szabályairól, valamint a jogorvoslat kimerítésének szükségességéről. (BMOJB/44/2022/OJBIT)

Az előrehozott érettségi vizsga a tanulói jogviszony fennállása alatt, az érettségi bizonyítvány megszerzése előtt egyes érettségi vizsgatárgyból első alkalommal letett érettségi vizsga. Előrehozott érettségi vizsga idegen nyelvből, informatikából, valamint olyan tantárgyból lehetséges, amelynek tanítása a középiskola helyi tanterve szerint a középiskolai tanulmányok befejező tanévét megelőző tanévek valamelyikében lezárul.

Egy szülő fordult hivatalunkhoz azzal, hogy 11. osztályos tanulókkal közölték, hogy nem tehetnek előrehozott érettségit, és arról érdeklődött, hogy jogában áll-e az intézményvezetőnek erről dönteni.

Az előrehozott érettségre vonatkozó szabályozást az érettségi rendelet tartalmazza. A 9. § (1) bekezdés a)-g) pontjai szerint az érettségi vizsga lehet rendes, előrehozott, kiegészítő, szintemelő, pótló, javító, ismétlő érettségi vizsga. Egyes vizsgatárgyakból – a szintemelő vizsga kivételével – középszinten vagy emelt szinten lehet érettségi vizsgát tenni. Szintemelő vizsga csak emelt szinten tehető. Ugyanezen § (3) bekezdés a)-b) pontjai szerint előrehozott érettségi vizsga a tanulói jogviszony fennállása alatt, az érettségi bizonyítvány megszerzése előtt egyes érettségi vizsgatárgyból első alkalommal letett érettségi vizsga, amely letehető a 12. § (1) bekezdésében meghatározott idegen nyelvekből, informatikából a középiskolai tanulmányok befejező tanévét megelőző második tanév május-júniusi vizsgaidőszakában, valamint az azt követő vizsgaidőszakokban, továbbá olyan érettségi vizsgatárgyból, amelyknél a tanuló számára az adott vizsgatárgy vizsgájára való jelentkezés feltételeinek teljesítéséhez szükséges tantárgy, tantárgyak tanítása a középiskola helyi tanterve szerint a középiskolai tanulmányok befejező tanévét megelőző tanévek valamelyikében lezárul, először a középiskolai tanulmányok befejező tanévét megelőző második tanév május-júniusi vizsgaidőszakában, valamint az azt követő vizsgaidőszakokban.

Tájékoztattuk a beadványozót, hogy az érettségi rendelet 11. § (1)-(2) bekezdései szerint érettségi vizsgát az érettségi vizsga vizsgaidőszakában (a továbbiakban: vizsgaidőszak) lehet szervezni. A vizsgaidőszakok – a vizsga szintjétől függetlenül – a következők: május-június hónapi valamennyi középiskola és a Hivatal, valamint a kormányhivatal részére a rendes, az előrehozott, a kiegészítő, a szintemelő, az ismétlő, a pótló és a javító érettségi vizsgák megszervezésére; október-november hónapi a Hivatal, valamint a kormányhivatal és a kijelölt középiskolák részére a rendes, az előrehozott, a kiegészítő, a szintemelő, az ismétlő, a pótló és a javító érettségi vizsgák megszervezésére.

Felhívtuk a szülő figyelmét továbbá, hogy az érettségi rendelet 12. § (7) bekezdés első két mondata szerint a jelentkezési lapot személyesen vagy meghatalmazott útján kell benyújtani. Amennyiben a tanuló nem

abban a középiskolában jelentkezik érettségi vizsgára, amellyel tanulói jogviszonyban áll, igazolnia kell, hogy az adott vizsgatárgy helyi tantervben meghatározott követelményeit a vizsgára jelentkező teljesítette, tudását osztályzattal értékelték, és ezt bizonyítvánnyal igazolni is tudja, előrehozott vizsgára való jelentkezés esetén emellett igazolnia kell a 9. § (3) bekezdésében szabályozott feltételeknek való megfelelést is.

Tájékoztattuk továbbá a szülőt hivatalunk eljárási szabályairól, valamint a jogorvoslat kimerítésének szükségességéről. (BMOJB/130/2022/OJBIT)

Sajátos nevelési igényű vizsgázó részére – a szakértői bizottság szakvéleménye alapján – kérelmére engedélyezni kell az írásbeli beszámoló szóbeli beszámolóval vagy a szóbeli beszámoló írásbeli beszámolóval történő felváltását, és biztosítani kell a hosszabb felkészülési időt. A sajátos nevelési igényű vizsgázó az érettségi rendszerén belül kiváltja a vizsga teljesítésének követelményeit az igényelt kedvezményekkel, azonban nem minősül komplex nyelvvizsgának az így elért eredménye.

Az Oktatási Jogok Biztosának Hivatalához panasz érkezett egy szülőtől az emelt szintű nyelvi érettségire vonatkozó szabályozással összefüggésben. A panaszos előadta, hogy gyermeke a megállapított autizmus, ADHD, diszlexia, diszgráfia és diszkalkulia diagnózis ellenére iskolai tanulmányait kifejezetten sikeresen teljesíti. Idei évben angol nyelvből letette az emelt szintű érettségit, engedéllyel kétszer teljesítette a szóbeli vizsgát, az írásbeli részt kiváltva. Az eredménye 88 % lett.

A panaszos azt kifogásolta, hogy ezen eredményekkel sem számítható be a tanuló eredménye nyelvvizsgának, mivel írásbeli vizsgarészt nem teljesített. A szülő szerint korrekcióra szorul ez a rendelkezés, sokféle előrelépéshez szükséges a nyelvvizsga, többek között a tudományos fokozatok megszerzéséhez is. Véleménye alapján tehetséges fiatalokat zár el ez a lehetetlen helyzet a tehetségük tudományos és más nyelvvizsgát igénylő lehetőség keretében történő kibontakozásától.

Az érettségi rendelet 45. § (5) bekezdés a)-b) pontjai szerint, ha a vizsgázó az idegen nyelvből az emelt szintű érettségi vizsgát a 6. § (7) bekezdésében megfogalmazott jogával élve tette le, és megfelel a (4) bekezdés a), b) pontjában foglalt további feltételeknek, ha teljesítette a szóbeli vizsga részeit, valamint élő idegen nyelvből a hallott szöveg értése vizsgarészt, érettségi bizonyítványa, tanúsítványa a megfelelő fokozatú szóbeli típusú, államilag elismert nyelvvizsga-bizonyítvánnyal egyenértékű okiratnak minősül; ha teljesítette élő idegen nyelvből az olvasott szöveg értése, az íráskészség és a nyelvhelyesség vizsgarészeket, illetve latin nyelvből az írásbeli vizsgarészt, érettségi bizonyítványa, tanúsítványa a megfelelő fokozatú írásbeli típusú, államilag elismert nyelvvizsga-bizonyítvánnyal egyenértékű okiratnak minősül.

Fenti panaszra figyelemmel a köznevelésért felelős államtitkárhoz fordultunk, hogy állásfoglalással segítse és tisztázza, hogy mi az oka annak, hogy a sajátos nevelési igényű vizsgázó az igényelt kedvezményekkel az érettségi rendszerén belül kiváltja a vizsga teljesítésének követelményeit, azonban az elért eredmény nem minősül komplex nyelvvizsgának.

Tudomásunk szerint ugyanis a nyelvvizsga központokban vak vizsgázó is teljesíthet írásbeli vizsgát, illetve a hallássérült vizsgázó is teljesíthet szóbeli vizsgát. Kértük szíves tájékoztatását, hogy véleménye szerint az érettségi rendszerén belül hogyan lehetne a kedvezményeket úgy alakítani, hogy ugyanazt kérjék számon, csak a vizsgázó egyéni helyzetéhez igazítva, és így az emelt szintű érettségi vizsgát teljesítve ők is komplex nyelvvizsga-bizonyítvánnyal egyenértékű okiratot szerezhetnének.

Az államtitkár tájékoztatása szerint az érettségi vizsga szóbeli és írásbeli vizsgarészei a nyelvvizsgákon is alkalmazott vizsgarészekkel állnak összhangban. Álláspontja szerint a komplex nyelvvizsgabizonyítvány lényege, hogy a szóbeli és az írásbeli kompetenciák meglétét is igazolja. Véleménye szerint a kettő szóbeli vizsga teljesítésével, és ezzel az írásbeli vizsga kiváltásával hamis tényt igazolna az érettségi bizonyítvány, ha ezen speciális esetben a komplex nyelvvizsga követelményeit a vizsgázó valójában nem teljesítette.

Az államtitkár részére az alábbiak szerint véleményeztük a kérdéskört. A koronavírus-járvány miatt 2020-ban és 2021-ben is eltérő szabályok vonatkoztak a nyelvi érettségi vizsgák nyelvvizsga-egyenértékűségére vonatkozóan. A veszélyhelyzet során az érettségi vizsgák 2020. május-júniusi vizsgaidőszakban történő megszervezéséről szóló 119/2020. (IV. 16.) Korm. rendelet 2. § (1) bekezdése szerint az érettségi vizsgatárgyak szóbeli és gyakorlati vizsgarészei – ha e rendelet eltérően nem rendelkezik – a Vizsgaidőszakban nem kerültek megszervezésre. A 3. § (1) bekezdése alapján a Vizsgaszabályzat 45. §-ától és 54. §-ától eltérően a megfelelő fokú és típusú nyelvvizsga-egyenértékűséget a szóbeli vizsgarész teljesítése nélkül meg kell állapítani.

Egy évvel később a veszélyhelyzet során az érettségi vizsgák 2021. május-júniusi vizsgaidőszakban történő megszervezéséről, valamint egyes köznevelést érintő eltérő szabályokról szóló 167/2021. (IV. 9.) Korm. rendelet hasonlóan rendelkezett a kérdéskörben. A 2. § (1) bekezdése szerint az érettségi vizsgatárgyak szóbeli vizsgarészei és a Vizsgaszabályzat 31. § (4) bekezdése szerinti gyakorlati vizsgarészei – ha e rendelet eltérően nem rendelkezik – a Vizsgaidőszakban nem kerültek megszervezésre. A 3. § (1) bekezdés a Vizsgaszabályzat 45. §-ától és 54. §-ától eltérően a megfelelő fokú és típusú nyelvvizsga-egyenértékűséget a szóbeli vizsgarész teljesítése nélkül meg kellett állapítani.

A veszélyhelyzet idején az általános szabályhoz képest a jogalkotó eltérést engedett a kérdéskörben azért, hogy a személyes találkozások minimalizálják, és ezzel a lehetőségekhez képest a legjobban védje mind a pedagógusok, mind a vizsgázók egészségét.

Az eltérés másik oka azonban, hogy az eltérésre okot adó helyzet nem róható fel a vizsgázóknak, így a jogalkotó olyan helyzetbe hozta a 2020-ban és 2021-ben érettségi vizsgát teljesítő személyeket, hogy ne szenvedjenek hátrányt a korábbi évek vizsgázóihoz képest.

Ezen analógia mentén megfontoltunk egy átfogó vizsgálat indítását.

Az államtitkár válaszát tájékoztatásul továbbítottuk a panaszosnak, amely válaszból kitűnik, hogy a nyelvvizsga kérdéskörében a szabályozás várhatóan változni fog, de nem tudtuk megjósolni, hogy ez a panaszos gyermekének miként jelenthetne gyors segítséget.

Az ügyben egyeztettünk az Oktatási Hivatal Köznevelési és Nyelvvizsgáztatási Akkreditációs Osztály vezetőjével is, ahol – név nélkül – ismertettük a tanuló helyzetét. Tájékoztattuk a szülőt, hogy amennyiben gyermeke nyelvvizsgát kíván tenni, akkor megkeresheti az osztályvezetőt ezzel kapcsolatban, aki segít tájékozódni, hogy melyik nyelvvizsgaközpontban milyen mentesítésre, illetve kedvezményre tarthat igényt állapotára tekintettel.

A nyelvvizsgával kapcsolatban felhívtuk továbbá a figyelmét, hogy az első sikeres nyelvvizsga és az első emelt szintű idegen nyelvből tett érettségi vizsga díjához nyújtott támogatásról szóló 503/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet értelmében a sikeres nyelvvizsga díja visszaigényelhető. Minderről a Magyar Államkincstárnál további tájékoztatást kaphat.

Tájékoztattuk, hogy hivatalunk az érettségi vizsgákra és a nyelvvizsgára vonatkozó kérdéskört figyelemmel kíséri, napirenden tartja, és az esetleges jogszabályváltozásokra figyelemmel vissza fog rá térni. (BMOJB/58/2022/OJBÍT)

Az érettségi vizsga nemcsak a középiskolában tanultak felmérésére szolgál, a kétszintű érettségi bevezetése óta a felsőoktatásba belépésnél is jelentős a szerepe. A fogyatékossgal élő jelentkezők számára biztosított kedvezmények az érettségi vizsgánál csökkentették az állapotukból fakadó hátrányt, azonban a felvételi eljárásban a pontszámításnál ez kedvezőtlen helyzetbe hozta őket.

A Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének (a továbbiakban: MVGYOSZ) elnöke a látássérült érettségizőket érintő problémafelvetéssel kereste meg hivatalunkat. A megkeresés szerint a jelenleg hatályos szabályozás alapján, az érettségien a fogyatékossgal okán igénybe vehető egyes könnyítések esetén az érintett tárgy vizsgája után nem számítható érettségi pont, így az a felvételin sem vehető figyelembe.

A hatályos szabályozás okán a sérelmezett helyzet évek óta fennáll, és komoly mértékben érinti a látássérült érettségi vizsgázók jogait. A beadvány tartalma szerint a sajátos nevelési igényű, illetve fogyatékos, köztük a látássérült tanulók, hallgatók esetében mind a köznevelés, mind pedig a felsőfokú képzés során igénybe vehetők bizonyos, az állapotukból fakadó hátrány csökkentését szolgáló speciális jogosultságok. Különleges elbánás vonatkozik a képzés mellett az érettségi vizsga, illetve a felsőfokú felvételi lebonyolítása esetén is.

A kérdéskörhöz kapcsolódó jogszabályok a következők. Az érettségi rendelet 6. § (7) bekezdésének utolsó fordulata szerint a vizsgázó részére – a szakértői bizottság szakvéleménye alapján – kérelmére engedélyezni kell az írásbeli beszámoló szóbeli beszámolóval vagy a szóbeli beszámoló írásbeli beszámolóval történő felváltását, és biztosítani kell a hosszabb felkészülési időt.

Az érettségi rendelet 37. § (3) bekezdése, valamint 41. §-a alapján, ha az iskola igazgatója a speciális igényű – esetünkben látássérült – tanuló számára engedélyezte, hogy az írásbeli vagy a gyakorlati vizsgarész helyett szóbeli vizsgát tegyen, és a vizsga írásbeli vagy gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll, két vizsgatételt kell húznia és kifejtenie. Ha a vizsgázó az írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsgát tett, mindkét tétel kifejtését a szóbeli tételek értékelési szabályai szerint kell értékelni, majd a két tételre adott pontszámok összegét a szóbeli vizsgán elérhető pontszám kétszeresének százalékában kell kifejezni, és ez adja a vizsga százalékos minősítését.

Az érettségi rendelet 18/B. § (8) bekezdése értelmében az írásbeli vizsgára vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni a gyakorlati vizsgára, amennyiben a vizsgafeladat megoldását valamilyen rögzített módon, s a vizsga befejezését követően, a szaktanár által javítható formában kell elkészíteni (pl. rajz, kottázás, műszaki rajz, festmény, számítástechnikai program).

A felsőoktatási felvételi tekintetében a felvételi rendelet 24. § (4) bekezdése rögzíti, hogy a fogyatékossgal élő jelentkezőt a felvételi eljárás során ugyanazok a kedvezmények illetik meg, mint amelyek a közoktatásról, illetve a köznevelésről szóló jogszabályok alapján megillették.

E rendelkezésnek, továbbá az érettségi vonatkozásában fentebb hivatkozott szabályoknak ellentmondani látszik azonban a felvételi rendelet 17. § (9) bekezdése, amely szerint nem számítható érettségi pont az érettségi vizsgatárgy százalékos eredményéből, amennyiben a vizsgázó a gyakorlati vizsgarészt szóbeli vizsgarésszel pótolta, és az érettségi bizonyítványt, illetve a tanúsítványt az érettségi rendelet 37. § (3) bekezdése alapján ennek megfelelően záradékkal látták el.

A beadvány tartalma alapján az érettségi vizsgára, illetve a felvételigre vonatkozó fent hivatkozott rendelkezések alkalmazása tehát a fogyatékossgal élő, köztük a látássérült tanulók esetében ahhoz a

nem várt eredményhez vezet, hogy hiába illeti meg őket az írásbeli és a gyakorlati vizsgák szóbeli vizsgával való kiváltásának joga. Ha ezzel élnek, hátrányba kerülnek a többi tanulóval szemben a felvételi eljárás során, mert a sikeresen teljesített érettségi vizsga ellenére mégsem kaphatnak bizonyos vizsgarészek után a felvételihez szükséges érettségi pontokat. Ezzel tehát az a helyzet áll elő, hogy a kedvezményeket biztosítják a fogyatékossgal élő tanulók számára, ám éppen e kedvezmények miatt kerülnek hátrányba a felvételi során.

A panaszosok megítélése szerint ez a szabályozás sérti az érintettek egyenlő esélyű oktatáshoz fűződő jogát.

A beadvány szerint az integrált középiskolai oktatás során egyes tárgyakból a pedagógusoknak a többi tanuló mellett sokszor nincs lehetősége a látássérült tanulókat az írásbeli és gyakorlati feladatokra külön felkészíteni, így a tanulóktól nem elvárható, hogy egyedül, vagy plusz költségért fogadott magántanárok segítségével szerezzék meg az érettségi vizsgára az ilyen feladatok megoldásához szükséges rutint.

Az MVGYOSZ jelen tárgyban a korábbiakban megkereste az Emberi Erőforrások Minisztériumának köznevelésért felelős államtitkárát, aki válaszában arról tájékoztatta a Szövetséget, hogy a felsőoktatási felvételi eljárás, illetve az ennek során az érettségi vizsgán adható kedvezmények és könnyítések ügye az Innovációs és Technológiai Minisztérium (a továbbiakban: ITM) hatáskörébe tartozik. Erre figyelemmel az MVGYOSZ több ízben is megkereste az innovációért és felsőoktatásért felelős helyettes államtitkárt az ITM fenti jogértelmezéssel kapcsolatos álláspontját illetően, illetve az iránt is érdeklődtek, hogy a szakterület a fentebb ismertetett gyakorlat esetében milyen lehetséges megoldást lát az esélyegyenlőség biztosítására az érintett tanulók oktatáshoz és esélyegyenlőséghez való jogának sérelme nélkül. Azonban tájékoztatásuk szerint egyik megkeresésükre sem kaptak választ.

A 40/1999. (X. 8.) OM rendelet által biztosított hatáskörünkkel élve átfogó vizsgálatot indítottunk az ügyben. Az egyeztetési folyamat kezdetén nem vizsgáljuk a benyújtott panasz tartalmának valóságát, ehelyett a másik felet kérjük fel, hogy közölje véleményét. Így lehetőségünk nyílik arra, hogy körültekintően megismerjük a problémát, s ezt követően – ha van rá mód – a megoldásban is közreműködünk.

E célunk megvalósítása érdekében kerestük meg a felsőoktatásért felelős innovációs és technológiai minisztert, hogy közölje az ügyvel kapcsolatos álláspontját.

Megkeresésünkre illetékességéből a felsőoktatásért felelős helyettes államtitkár válaszolt. Tájékoztatása értelmében a felsőoktatási szakterület megvizsgálta a jelzett kérdéskört, azt megalapozottnak találta, és annak rendezése érdekében módosításra tettek javaslatot.

Az egyes oktatási tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló 746/2021. (XII. 21.) Korm. rendelet 12. § (1) bekezdés d) pontjának kihirdetésével a fogyatékossgal élő jelentkezőket hátrányosan érintő szabályozás módosítására tett javaslatot a Kormány is elfogadta, így a 2022. évi általános felsőoktatási felvételi eljárástól kezdve a fogyatékossgal élő jelentkezők részére abban az esetben is számítható érettségi pont, amennyiben a gyakorlati vizsgarészt szóbeli vizsgarésszel pótolták az érettségi során. A beadványozó részére mellékelten küldtük a módosításról szóló helyettes államtitkári tájékoztatást.

Reményeink szerint ezen módosítás a fogyatékossgal élő jelentkezők számára lehetőséget nyit a felsőfokú végzettség megszerzéséhez. (XIII/67/2022/OJBIT)

A felvételi eljárásban a meghozott besorolási döntéssel szemben az alábbi jogorvoslati lehetőség áll rendelkezésre. A besorolási döntéssel szemben a jelentkező jogszabálysértésre hivatkozással a döntés ellen a döntés közlésétől számított tizenöt napon belül közigazgatási pert

indíthat. A keresetlevél alapján az Oktatási Hivatal módosíthatja vagy visszavonhatja a döntését. A felvételi eljárás során a felsőoktatási intézmény által hozott döntéssel, így például felvételi vizsga során tapasztalt jogsértéssel szemben a felsőoktatási intézménynél lehet panasszal élni a besorolási döntést megelőzően. (BMOJB/52/2022/OJBIT, BMOJB/72/2022/OJBIT)

Egy jelentkező a budapesti egyetem zongora mesterképzési szakára történő felsőoktatási felvételi eljárással kapcsolatban kérte hivatalunk segítségét. Előadta, hogy idén szerzett Bachelor diplomát zongora tanszakon egy külföldi Zeneművészeti Főiskolán.

Az általa jelzett ügyben megkerestük az Oktatási Hivatal vezetőjét, aki az alábbi tájékoztatást nyújtotta az ügyben.

A jelentkező a 2022. évi általános felsőoktatási felvételi eljárás során az egyik felsőoktatási intézmény klasszikus hangszerművész [zongora] (MNA) mesterképzési szakot jelölte meg jelentkezési kérelmében. Az adott szakra történő jelentkezés egyik feltétele a megfelelő végzettséget tanúsító alapképzésben szerzett oklevél benyújtása, amely a meghirdetett képzés leírásában is szerepel.

A Jelentkezők számára 2021 decemberétől a www.felvi.hu oldalon elérhető a Felsőoktatási felvételi tájékoztató, amely külön fejezetben foglalja össze a külföldi jelentkezők számára releváns információkat (5. A külföldi intézményekben szerzett végzettségekről), illetve külön alfejezetekben tér ki a benyújtandó dokumentumokra (5.4. Az elismeréshez szükséges dokumentumok), és a felsőfokú végzettségek elismerésével kapcsolatos tudnivalókra (5.3. Külföldi felsőfokú végzettségek továbbtanulási célú elismerése).

Az Oktatási Hivatal a jogszabályi kötelezettségének eleget téve hiánypótlási felszólítás megküldésével jelezte a jelentkező felé, hogy még nem töltötte fel a szükséges – a felvételi tájékoztatóban is ismertetett – végzettséget igazoló dokumentumokat.

Az Oktatási Hivatal vezetőjének tájékoztatása szerint a panaszos a felvételi tájékoztatóban (1.1. Felvételi menetrend), illetve a hiánypótlási felszólításban is feltüntetett dokumentum-feltöltési határidőt (2022. július 14.) megelőző napon, 2022. július 13-án töltött fel egy dokumentumot a tanulmányi eredményeiről. A Hivatal a benyújtott dokumentumot a szakvéleménnyel kiegészítve 2022. július 14-én továbbította a megjelölt felsőoktatási intézménynek, az alábbi indokkal: „A benyújtott dokumentum nem fogadható el felsőfokú végzettség igazolására, mert nem csatolta hozzá a felsőfokú végzettséget igazoló oklevél-igazolást vagy a felsőfokú oklevelet.”

Amint azt a Felsőoktatási felvételi tájékoztató tartalmazta, az eljárás évében külföldön szerzett felsőfokú végzettség igazolására oklevél-igazolás is elfogadható, amennyiben az a végzettséget tanúsító dokumentummal azonos hatállyal bír. A jelentkező a felvételi eljárás során ilyen dokumentumot nem töltött fel, ezért a Hivatal a benyújtott dokumentum alapján a fentebb idézett szakmai véleményt továbbította a megjelölt felsőoktatási intézmény felé.

Amennyiben a jelentkező külföldi intézményben szerzett felsőfokú oklevelet, a végzettséget igazoló dokumentumokat (oklevél, az ahhoz tartozó oklevélmelléklet vagy Transcript, és ha szükséges, ezek hiteles magyar fordítása) központilag, az e-felvételi felületen keresztül szükséges benyújtania, azonban az oklevél elbírálása, – az Oktatási Hivatal szakmai állásfoglalásával – a jelentkezési helyként megjelölt felsőoktatási intézmény vagy intézmények hatásköre. A felsőoktatási intézmény tehát saját hatáskörben dönthet úgy a felsőoktatási felvételi eljárás során, hogy az Oktatási Hivatal által megküldött szakmai

véleményt felülbírálván, az abban foglaltaktól eltérő döntést hoz a jelentkező által közvetlenül az intézménynek benyújtott dokumentumok és/vagy a rendelkezésükre álló egyéb információk alapján.

Mesterképzésre történő jelentkezés esetében a felsőoktatási intézmények rögzítik a felvételi pontokat, illetve hoznak döntést a benyújtott külföldi végzettséget igazoló dokumentumok továbbtanulási célú elismerésével kapcsolatban. Az Oktatási Hivatalnak nem áll módjában ezen döntéseken módosítani, illetve ezeket felülbírálni az eljárás során, vagyis a Hivatal a szakvéleménnyel kiegészített dokumentumok megküldésével jogszabályi kötelezettségének eleget tett. A továbbtanulási célú elismeréssel kapcsolatos határozat meghozatala, a benyújtott dokumentumok ennek megfelelő feldolgozása és a felvételi pontok rögzítése a felsőoktatási intézmény feladata.

A felvételi tájékoztató 1.7.5. Jogorvoslat című fejezetének rendelkezései szerint a külföldön szerzett oklevelek és bizonyítványok továbbtanulási célú elismerése ügyében a felsőoktatási intézmény által hozott határozatok ellen önálló jogorvoslatnak van helye, a határozatban megjelölt módon.

Tekintettel arra, hogy az Oktatási Hivatal álláspontja szerint az oklevél elbírálása a jelentkezési helyként megjelölt felsőoktatási intézmény hatáskörébe tartozott, ezért a jelentkező az Oktatási Hivatal állásfoglalásának továbbításával a felsőoktatási intézményt tudta felkeresni a felvételi eljárással kapcsolatos panaszával.

A fentiek alapján, amennyiben a jelentkező sérelmesnek érzi az intézmény eljárását, ez esetben első körben a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőséget kell kimerítenie, vagyis az Nftv. 57. §-ában szabályozott jogorvoslati kérelemmel kell fordulnia a felsőoktatási intézmény vezetőjéhez, illetve a felsőoktatási intézmény szabályzataiban meghatározott fórumhoz. A felsőoktatási intézménynél rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeiről és ennek eljárási szabályairól a panaszos az intézményi szabályzatokban helyben tájékozódhat. (BMOJB/113/2022/OJBIT)

A felsőoktatási eljárás során a rangsorelv azt jelenti, hogy a jelentkező szabadon meghatározhatja, hogy melyik felsőoktatási intézmény mely szakára kíván leginkább felvételt nyerni, és mely képzésre jelentkezik még, ha az első helyre nem sikerül bekerülnie. A rangsorban azon szakra kerül besorolásra, ahová első helyen elérte a felvételhez szükséges ponthatárt. Az Oktatási Hivatal egy helyre tudja besorolni a felvételi eljárásban a jelentkezőt, a felsőoktatási intézmény pedig kizárólag arra a helyre tudja felvenni, ahová az Oktatási Hivatal besorolta. Az eljárás során a jelentkező egyszer meg is változtathatja a rangsort a ponthatárok húzása előtt.

Egy beadványozó a felsőoktatási felvételi eljárással kapcsolatban nyújtott be panaszt, és kérte hivatalunk segítségét. Tájékoztatása szerint az első helyen megjelölt szak nem indult, a második jelentkezési helyen megjelölt szak felvételi vizsgájára pedig az első szak felvételi vizsgaidőpontjának ütközése miatt nem tudott elmenni. A jelentkező pontjai alapján zenei mesterképzési szakra nyert felvételt a harmadik helyre. Tájékoztattuk a panaszost, hogy a felsőoktatási felvételi rendelet 26. § (2) bekezdése alapján besorolási döntésben az Oktatási Hivatal azt állapítja meg, hogy a jelentkező a jelentkezési kérelmében megjelölt és rangsorolt képzések közül melyik az az első képzés, amelyenél elérte a felvételhez szükséges ponthatárt. Egyazon felvételi eljárásban a jelentkező által meghatározott rangsor alapján csak egy jelentkezési helyre sorolható be. A 28. § (1) bekezdés a)-c) pontjai szerint a felsőoktatási intézmény a felvételtől szóló döntését a keresztféléves felvételi eljárásban a besorolási döntés időpontját követő nyolc napon belül, az általános felvételi eljárásban augusztus 8-áig, a pótfelvételi eljárásban augusztus 31-éig határozatban

közli a jelentkezővel. A felsőoktatási intézmény azt a jelentkezőt veszi fel, aki – a Hivatal értesítése alapján – hozzá lett besorolva.

Megértve helyzetét ugyanakkor a jelentkezőt az általa kifogásoltakkal összefüggésben arról tudtuk tájékoztatni, hogy méltányosság a kérdéskörben nem gyakorolható. A panaszost a rangsorelv alapján a beadványában foglaltak szerint felvették a harmadik jelentkezési helyen megjelölt szakra, azonban felsőoktatási intézménnyel hallgatói jogviszony létesítésére kizárólag a besorolási, illetve felvételi döntés alapján kerülhet sor.

Panaszában foglaltakkal kapcsolatban felhívtuk a panaszos figyelmét továbbá a felvételi eljárás során rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségekre. (BMOJB/81/2022/OJBIT)

A felvételi eljárásban kétféle számítás szerint állapítják meg a jelentkező pontjait: a tanulmányi pontok és az érettségi pontok összeadásával, vagy az érettségi pontok kétszerezésével, mindkét esetben az esetleges többletpontok hozzászámításával. A két számítási mód közül automatikusan azt alkalmazzák, amelyik a jelentkező számára kedvezőbb.

Egy jelentkező a felsőoktatási felvételi eljárás során a tanulmányi pontok számításával kapcsolatban kérte hivatalunk segítségét. A panaszos azt kifogásolta, hogy a későbbiekben teljesített ismétlődő érettségi vizsga alapján kiállított érettségi tanúsítvány szerint adható pontok kizárólag az érettségi pontokba számíthatnak bele, a tanulmányi pontokat így a későbbiekben javítani nem lehet.

Az általa kifogásolt pontszámításra vonatkozó részletszabályozást a felvételi rendelet hatályos rendelkezései tartalmazzák. A felvételi rendelet 15. § (1) bekezdése alapján alapképzésre és osztatlan képzésre történő jelentkezés esetén e rendeletben meghatározott eltéréssel a jelentkező teljesítményét felvételi összpontszámmal kell értékelni, amelyet az alábbiak szerint kell számítani: a tanulmányi pontok és az érettségi pontok összeadásával, vagy az érettségi pontok kétszerezésével, mindkét esetben az esetleg szerzett érettségi többletpontok és egyéb többletpontok hozzászámításával.

A felvételi rendelet 16. § (1) bekezdése szerint a tanulmányi pontokat a jelentkező 9-12. (nyelvi előkészítő esetén 9-13.) évfolyamos középiskolai osztályzataiból és a középiskolai tanulmányok lezárásaként megszerzett érettségi bizonyítványban szereplő vizsgatárgyak százalékos eredményeiből kell kiszámolni, a 16. § (1) bekezdés a)-b) pontjaiban meghatározottakra figyelemmel.

Ezen rendelkezés tehát kifejezetten érettségi bizonyítványról rendelkezik. A tanulmányi pontok esetén nincs lehetőség az érettségi tanúsítványból eredményt számítani. A középiskolai tanulmányok lezárását követően érettségi vizsga kizárólag egy esetleges ismétlődő vagy szintemelő érettségi vizsga formájában teljesíthető.

A felvételi rendelet 17. § (1)-(4) bekezdései szerint az érettségi pontokat a képzési területre vagy szakra vonatkozóan meghatározott két érettségi vizsgatárgy vagy érettségi vizsgatárgyak listájából a jelentkező számára legkedvezőbb két érettségi vizsgatárgy eredményei alapján kell kiszámolni. Az érettségi pontok száma – a közép- és az emelt szintű érettségi vizsga esetén egyaránt – egyenlő az érettségi vizsgán az adott vizsgatárgyból elért százalékos eredménnyel. Az érettségi vizsgatárgyak százalékos eredményét az érettségi bizonyítvány, illetve a tanúsítványok alapján kell figyelembe venni. Ha ugyanabból a tárgyból a jelentkező több, különböző eredménnyel is rendelkezik, a számára legelőnyösebb eredményt kell figyelembe venni az (1) bekezdésben foglaltak figyelembevételével.

A pontszámítás szempontjából lényeges a felvételi rendelet 15. § (2) bekezdése is, amely kimondja, hogy a tanulmányi pontok és az érettségi pontok összeadásának vagy az érettségi pontok kétszerezésének

számítási mód közül azt kell alkalmazni, amelyik a jelentkező számára előnyösebb. Ezen rendelkezésre figyelemmel történt a panaszos számára kedvezőbb számítási mód kiválasztása az érintett felvételi eljárás során. Amennyiben a jelentkező ismételen felvételi eljárásban kíván részt venni, akkor ehhez mérten tudja a jövőben kialakítani a felvételi taktikáját.

Tájékoztatott továbbá a beadványozót a felsőoktatási eljárásban elérhető jogorvoslati lehetőségeiről.
(BMOJB/86/2022/OJBIT)

A felsőoktatási felvételi tájékoztató a felsőoktatási intézmény által meghirdetett minden egyes felsőoktatási szakképzésre, alapképzési szakra és osztatlan képzésre vonatkozóan tartalmazza a jelentkezési kérelemhez csatolandó dokumentumok felsorolását. Amennyiben a jelentkező hiányosan nyújtotta be a jelentkezési kérelmét, az Oktatási Hivatal a besorolási döntés határnapját megelőző 28. napig hiánypótlásra szólítja fel.

Egy külföldön érettségi bizonyítványt szerzett magyar nemzetiségű jelentkezőnek elutasították a felvételét, mivel a külföldi érettségi bizonyítványának elutasítása miatt nulla pontot ítélték meg az eljárás során.

A jelentkező panaszára tekintettel az Oktatási Hivatalhoz fordultunk, és a jelentkező által küldött mellékletek csatolása mellett az ügyben a tájékoztatásukat kértük.

Az Oktatási Hivatal kivizsgálta a panaszt és megállapította, hogy adminisztrációs hiba folytán a jelentkező külföldi érettségi bizonyítványa elutasításra került annak ellenére, hogy azt a központi felvételi rendszerbe 2022. július 7-én benyújtotta. A kivizsgálás során a Hivatal feltárta azt is, hogy az adminisztrációs hiba egyik okozója az volt, hogy olyan dokumentumok is benyújtásra kerültek, melyekről a hatályos felsőoktatási felvételi tájékoztatóban közzétettek szerint szükségtelenek a felvételi eljárásban. A dokumentumok elutasítása 2022. július 14-én történt, melyről a jelentkező másnap értesülhetett. Megállapítást nyert az is, hogy a jelentkező írásban a Hivatal számára nem jelezte a problémát, a telefonon történt többszöri bejelentés megtörténtét és az arra való reagálást pedig nem állt módjukban leellenőrizni. A Hivatal a jelentkező levelében foglalt jelzést alaposnak találta, a besorolási határozatot pedig hivatalból módosította.

Tekintettel arra, hogy az Oktatási Hivatal saját hatáskörben orvosolta a helyzetet, ezért az ügyet lezártuk.
(BMOJB/78/2022/OJBIT)

A felsőoktatási eljárásban az esélyegyenlőség biztosításáért 40 többletpontra jogosult a hátrányos helyzetű jelentkezői és hallgatói csoport, a gyermekük gondozása céljából fizetés nélküli szabadságon lévők, csecsemőgondozási díjban, örökbefogadói díjban, gyermekgondozást segítő ellátásban, gyermeknevelési támogatásban, gyermekek otthongondozási díjában, gyermekük otthoni ápolása miatt ápolási díjban vagy gyermekgondozási díjban részesülők, valamint a fogyatékossgal élő jelentkezők és hallgatók csoportjához tartozók. Az esélyegyenlőségi többletpontok megszerzése céljából a jelentkezők helyzetüket, illetve állapotukat igazolni kötelesek a felvételi eljárás során.

A felsőoktatási felvételi eljárást érintően érkezett panasz hivatalunkhoz. A beadvány tartalma röviden a következő.

A panaszos szülők előadták, hogy a felsőoktatásba jelentkező gyermekük sajátos nevelési igényű tanuló, aki a felsőoktatási felvételi eljárásban nem kapta meg a fogyatékoságért járó 40 többletpontot. Az Oktatási Hivatal a fogyatékoság kapcsán benyújtott igazolás elutasításának indokaként azt jelölte meg, hogy a benyújtott dokumentum akkor fogadható el, ha a jelentkező csatolja az abban jelzett felülvizsgálaton készült szakértői véleményt is.

A rendelkezésre álló információk szerint a tanuló kapcsán a sajátos nevelési igényt az illetékes Pedagógiai Szakszolgálat állapította meg a 2021 júniusában kiállított szakértői véleményben. Ez a vélemény a 2021/2022. tanévben felülvizsgálatot írt elő, ezen rendelkezésnek megfelelően a tanuló kijelölt intézménye azt a tanév második felében kezdeményezte, azonban a felülvizsgálatra a felvételi eljárásig nem került sor. Erre tekintettel a tanuló által becsatolt szakértői vélemény az aktuálisan érvényes szakértői vélemény.

A köznevelési intézmény részéről a tanulóval foglalkozó fejlesztő pedagógus is megerősítette levelében, hogy a tanuló által feltöltött szakértői vélemény van érvényben. Az abban foglaltaknak megfelelően az intézmény vezetője a tanuló számára mind a középiskolai tanulmányok, mind az érettségi vizsgák során kedvezményeket állapított meg.

A szülők sérelmezték, hogy a fogyatékoságért járó többletpontokat a tanulónak a felsőoktatási felvételi eljárásban nem adták meg, és emiatt gyermeküket a felvételi jelentkezési rangsorban hátrébb álló helyre sorolták be a felvételi eljárás során.

Az ügyben vizsgálatot indítottunk, melynek keretében a szülői beadványt áttekintettük, és az előzetes vizsgálat alapján nem láttuk megalapozottnak az elutasítás indokát. A vizsgálat keretében az Oktatási Hivatalhoz fordultunk az eset tisztázását és az ügygel kapcsolatos tájékoztatást kérve.

Az Oktatási Hivatal tájékoztatása szerint a jelentkező által írt panasz kivizsgálása megtörtént. Az Oktatási Hivatal megállapította, hogy a felvételi eljárás során nem történt hiba. A tájékoztatás szerint a jelentkező által benyújtott szakvéleményben felülvizsgálati idő volt megjelölve, ami alapján a felvételi eljárás során várták az ahhoz kapcsolódó kiegészítést. A jelentkező a jelzést („az elutasítás indoka: a benyújtott dokumentum akkor fogadható el, ha csatolja az abban jelzett felülvizsgálaton készült szakértői véleményét is”) az e-felvételi felületen május 3-a óta megtekinthette. A jelentkező részéről nem érkezett megkeresés, hogy kértek ugyan felülvizsgálatot, de az nem történt meg.

Mínderre az Oktatási Hivatal a felvételi tájékoztatóban is felhívta a jelentkező figyelmét: „Ha a szakvélemény felülvizsgálatra vonatkozó utalást tartalmaz, a felülvizsgálaton készült szakértői véleményt (kiegészítést, módosítást) is be kell nyújtani. Ugyanakkor a kiegészítés, módosítás kizárólag a részletes szakértői véleménnyel együtt fogadható el.”

A tájékoztatás szerint ugyanakkor a jelentkező felvételt nyert az általa megjelölt 4. helyre. Fentiek alapján, a jelentkező levelében foglalt jelzést az Oktatási Hivatal nem találta megalapozottnak.

A szülők panaszát, az Oktatási Hivatal nyilatkozatában foglaltakat és a hivatalunk rendelkezésére bocsátott egyéb dokumentumokat összevetettük a vonatkozó jogszabályi rendelkezésekkel, és az alábbi állásfoglalást alakítottuk ki.

Az Nftv. 41. § (1) bekezdés c) pontja értelmében a Kormány fogyatékosággal élő jelentkezők és hallgatók csoportjához tartozók esélyegyenlőségét az a)-d) pontban meghatározott hallgatói csoportok tekintetében a felsőoktatási felvételi eljárás, illetve a felsőoktatási tanulmányai, a d) pontban meghatározott csoport tekintetében a magyar állami (rész)ösztöndíjjal támogatott hallgatói létszám meghatározása során biztosítja.

Az Nftv. 108. § 6. pontjának értelmező rendelkezése szerint e törvény alkalmazásában fogyatékossgal élő hallgató (jelentkező), aki mozgásszervi, érzékszervi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékossgal együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Az Nftv. 110. § (1) bekezdés 9. c) pontja értelmében a Kormány felhatalmazást kap arra, hogy rendelettel szabályozza a felvételi eljárás azon feltételeit, amelyek a fogyatékossgal élő jelentkezők csoportjához tartozók esélyegyenlőségét biztosítja. Ugyanezen § 11. pontja szerint a fogyatékossgal megállapításának és igazolásának rendjét, a fogyatékossgal élő hallgatók tanulmányaival kapcsolatos elveket, az előnyben részesítési szempontokat és eljárási szabályokat szintén a Kormány rendelettel határozhatja meg.

A felvételi rendelet 24. § (1) bekezdés b) pontja értelmében az esélyegyenlőség biztosítása érdekében az a jelentkező, aki a Tájékoztató megjelenése és a 12. § (4) bekezdésében foglalt határidő közötti időszak során a fogyatékossgal élő jelentkező minden jelentkezési helyén 40 többletpontra jogosult. Ugyanezen § (2)-(4) bekezdései szerint a jogosultságot (a kedvezményre jogosító feltételek meglétét) a 12. § (4) bekezdésében meghatározott határidőig kell igazolni. A felvételi eljárás lebonyolítása során a Hivatal és a felsőoktatási intézmények kötelesek biztosítani a fogyatékossgal élő jelentkező számára a felvételi eljárásban való részvétel feltételeit. A fogyatékossgal élő jelentkezőt a felvételi eljárás során ugyanazok a kedvezmények illetik meg, mint amelyek a közoktatásról, illetve a köznevelésről szóló jogszabályok alapján megillették.

A felvételi rendelet a hiánypótlásról az alábbiak szerint rendelkezik. A 11. § (1)-(2) bekezdései szerint az adatfeldolgozás során – a jelentkezési kérelem hiányos benyújtása esetén – a Hivatal az általános felvételi eljárásban legkésőbb a besorolási döntés határnapját megelőző 28. napig, a keresztfél éves felvételi eljárásban a besorolási döntés határnapját megelőző 20. napig, de legkésőbb a tárgyév január 3-áig a hiánypótlásra szóló felhívását a jelentkezővel a felvételi eljárás hivatalos honlapján, a személyes ügyintézési területen keresztül közli. A hiánypótlás tényéről és a megtekintésének módjáról a jelentkező által megadott elektronikus levelezési címére küldött levélben, postai úton vagy telefonon tájékoztatja a Hivatal a jelentkezőt. A hiánypótlás benyújtására meghatározott határidő jogvesztő. A jelentkezési kérelem hiányos benyújtásának minősül – a felvételi eljárás évében érettségizett jelentkező kivételével – alapképzésre, osztatlan képzésre, illetve felsőoktatási szakképzésre történő jelentkezés esetén a 2006. január 1. után kiállított magyar rendszerű érettségi bizonyítvány másolatának hiánya, ha a köznevelés információs rendszere a középfokú végzettségi szintet igazoló érettségi bizonyítványra vonatkozóan nem tartalmaz adatot; alapképzésre, osztatlan képzésre, illetve felsőoktatási szakképzésre történő jelentkezés esetén a magyar rendszerű érettségi bizonyítvány másolatának hiánya, ha a kibocsátásának dátuma 2006. január 1. előtti; alapképzésre, osztatlan képzésre, illetve felsőoktatási szakképzésre történő jelentkezés esetén a nem magyar rendszerű érettségi bizonyítvány másolatának hiánya; mesterképzésre történő jelentkezés esetén a 2006. február 1-je előtt szerzett felsőfokú végzettség, szakképzettség igazolásának hiánya; a jelentkező által a jelentkezési kérelemben megjelölt, a tanulmányi pontok számításához szükséges középiskolai bizonyítvány megfelelő oldalairól készült másolatok hiánya; a jelentkező által a jelentkezési kérelemben megjelölt államilag elismert nyelvvizsga-bizonyítványa adatainak hiánya, ha azt 2003. január 1. után szerezte; a jelentkező által a jelentkezési kérelemben megjelölt államilag elismert nyelvvizsga-bizonyítvány másolatának hiánya, ha azt 2003. január 1. előtt szerezte.

A végrehajtási rendelet 63. § (1)-(2) bekezdései szerint a fogyatékossgal élő hallgató (jelentkező) fogyatékossgának típusát a (2) vagy a (3) bekezdésben meghatározott szerv által kiadott szakértői

véleménnyel igazolja. Ha a hallgató (jelentkező) fogyatékosága, sajátos nevelési igénye már a középfokú tanulmányok ideje alatt is fennállt, a fogyatékoság, sajátos nevelési igény a megyei (fővárosi) pedagógiai szakszolgálati intézmények és azok megyei vagy országos szakértői bizottságként eljáró tagintézményei által kibocsátott szakértői véleménnyel igazolható.

Az Oktatási Hivatal által a 2022. év általános felsőoktatási felvételi eljárása vonatkozásában kiadott Felsőoktatási felvételi tájékoztató (a továbbiakban: Tájékoztató) a 2.4.3.2. Fogyatékoság, továbbá a 3.3.7. Fogyatékoság igazolása fejezet alatt kimondja, hogy a jelentkező fogyatékosága, sajátos nevelési igénye kizárólag részletes szakértői véleménnyel igazolható. A Tájékoztató 3.3.7. fejezete rögzíti továbbá azt is, hogy a szakértői véleménynek minden esetben tartalmaznia kell a fogyatékoság megnevezését és/vagy a BNO-kódját. Ennek hiányában a dokumentum nem fogadható el. Ha a szakvélemény felülvizsgálatra vonatkozó utalást tartalmaz, a felülvizsgálaton készült szakértői véleményt (kiegészítést, módosítást) is be kell nyújtani. Ugyanakkor a kiegészítés, módosítás kizárólag a részletes szakértői véleménnyel együtt fogadható el.

A rendelkezésre álló dokumentumok szerint a tanuló esetében az illetékes Pedagógiai Szakszolgálat 2021. június 15-én kelt szakértői véleményében megállapította, hogy az érintett tanuló különleges bánásmódra jogosult, sajátos nevelési igényű. A szakértői bizottság szakértői véleménye alapján a tanulónál egyéb pszichés fejlődési zavar állapítható meg, pontos diagnózisa: az aktivitás és figyelem zavarai (BNO kód: F90.0).

A köznevelési törvény 47. § (1) bekezdése rögzíti, hogy a sajátos nevelési igényű gyermeknek, tanulónak joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították. A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani.

A 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet 18. §-ában rögzítettek szerint a gyermek, tanuló ellátására, a szakértői véleményben foglaltak végrehajtására akkor kerülhet sor, ha az abban foglaltakkal a szülő egyetért. Erre első körben a szakértői vizsgálat befejezésekor van lehetősége, ezt követően – ugyanezen § (3) bekezdése szerint – a szülőnek a szakértői vélemény kézhezvételétől számítva tizenöt nap áll rendelkezésre a szakértői vélemény felülvizsgálatának kezdeményezésére. Amennyiben a szülő a szakértői vélemény kézhezvételétől számított tizenöt napon belül nem tesz nyilatkozatot és nem indítja meg a 18. § (2) bekezdésben meghatározott eljárást, az egyetértését megadottnak kell tekinteni. Jelen véleményben foglaltakkal – a rendelkezésre álló dokumentumok alapján – a szülő egyetértett.

Ebben az esetben a szakértői véleményben foglaltak mind a szülő, tanuló, mind a kijelölt nevelési-oktatási intézmény vonatkozásában kötelezővé váltak.

Az Oktatási Hivatal a Tájékoztatóban előírja, ha a szakvélemény felülvizsgálatra vonatkozó utalást tartalmaz, a felülvizsgálaton készült szakértői véleményt (kiegészítést, módosítást) is be kell nyújtani. A tanulóra vonatkozó, fent hivatkozott vélemény a 2021/2022. tanévben felülvizsgálatot írt elő, ezen rendelkezésnek megfelelően a tanuló kijelölt intézménye, a köznevelési intézmény azt a tanév második felében kezdeményezte, azonban a felülvizsgálatra a mai napig nem került sor. Erre tekintettel a tanuló által becsatolt szakértői vélemény az aktuálisan érvényes szakértői vélemény.

A szakértői vélemény felülvizsgálatával kapcsolatban a 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet 22. § (1)-(3) bekezdése rendelkezik. Ezen § (2)-(3) bekezdése tartalmazza a hivatalból indított felülvizsgálat ütemezésére vonatkozó szabályokat. Eszerint, „ha e rendelet másképp nem rendelkezik, a szakértői bizottság szakértői véleményét a végrehajthatásának megkezdését követő első nevelési év, tanév során

hivatalból felül kell vizsgálni. Az első hivatalból történő felülvizsgálatában nem vehet részt az, aki a szakértői vélemény megalkotásában közreműködött. Ha a gyermek, tanuló enyhe értelmi fogyatékos, illetve egyéb pszichés fejlődési zavarral küzd, a szakértői véleményt az első hivatalból történő felülvizsgálat után addig a tanévig, amelyben a tanuló a tíz éves életkort betölti minden második, azt követően és egyéb fogyatékos, valamint autizmus spektrum zavar esetében, illetve ha a tanuló beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, addig a tanévig, amelyben a tanuló a tizenhatodik életévét betölti, minden harmadik tanévben hivatalból felül kell vizsgálni.”

A felülvizsgálat megtörténteig azonban a korábban kiállított szakértői vélemény az érvényes, irányadó az érintett tanuló tekintetében, a felülvizsgálat előjelzett esedékességének elmaradása a tanuló terhére nem róható. Ez a hivatkozott felülvizsgálati ütemezés a korábbi szakértői véleményben tett megállapítások, diagnózis érvényességét, a különleges bánásmódra való jogosultság igazolt tényét nem érinti.

Összefoglalva tehát az eddig leírtakat, megállapítottuk, hogy a jelentkező különleges bánásmódra való igényjogosultságát, sajátos nevelési igényét az illetékes Pedagógiai Szakszolgálat, 2021. 06. 15. napján kiállított részletes szakértői véleményében megállapította. A rendelkezésre álló információk szerint a tanuló sajátos nevelési igénye már a középfokú tanulmányok ideje alatt is fennállt, továbbá az érettségi vizsga során erre tekintettel kedvezményt vett igénybe. A korábban már hivatkozottak szerint a fogyatékossgal élő jelentkezőt a felvételi eljárás során ugyanazok a kedvezmények illetik meg, mint amelyek a közoktatásról, illetve a köznevelésről szóló jogszabályok alapján megillették. A jelentkező jelen köznevelési státusát, továbbá a felsőoktatásban fogyatékossgal élő hallgatói (jelentkezői) minőségét a felsőoktatási felvételi jogszabályokban rögzítettek szerint igazolta. Ezt az igazolt tényt annak szakértői bizottság általi felülbírálatáig az Oktatási Hivatal a felvételi eljárás során nem kérdőjelezheti meg. Ezen eljárásával az Oktatási Hivatal a jogszabályi rendelkezéseken túlterjeszkedve szűkíti a fogyatékossgal élő jelentkező joggyakorlását, jogérvényesítését.

A fogyatékossgal élő jelentkező többletpontigényre benyújtott igazolása nem tartozik a jogszabályban foglalt hiánypótlásra kötelezett esetek körébe, ezért a jelentkező nem kap az Oktatási Hivaltól külön hiánypótlást e kérdéskörben. Garanciális rendelkezések hiányában ezen szűkítő gyakorlat megnehezíti a többletpont érvényesítését éppen az előnyben részesítendő hátrányára.

A fentiekre tekintettel, azzal a jelzéssel fordultunk az Oktatási Hivatalhoz, hogy tegye meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a jelentkező felvételi jelentkezését a fogyatékossgáért kapható többletpontok tekintetében az Oktatási Hivatal saját hatáskörben vizsgálja felül, és a fogyatékossgáért járó többletpontokkal együtt újonnan megállapított jelentkezői összpontszám alapján hozza meg besorolási döntését.

Hivatalunk jelzését az Oktatási Hivatal elfogadta, a jelentkező esetében megváltoztatta a korábbi döntését, a jelentkező számára a fogyatékossgáért járó többletpontokat jóváírták, a felvételi besorolási döntést ennek megfelelően módosították, a tanuló besorolást nyert az első jelentkezési helyre. Mindezekre figyelemmel az ügyet lezártuk. (BMOJB/82/2022/OJBIT)

A 2022. évi május-júniusi érettségi társadalomismeret érettségi vizsga választható témái között szerepelt az Oktatási Jogok Biztosának Hivatalának bemutatása. Hét tanuló fordult hivatalunkhoz, hogy adatokat kérjenek, illetve interjúkat és fotókat készítsenek. Hivatalunk fogadta a tanulókat a hivatalban, és segítettük őket a felkészülésükben. Nagy örömmre szolgál, hogy mindnyájan jeles érdemjegyet szereztek.

TANULMÁNYI ÉS VIZSGAÜGYEK

A felsőoktatásban a részidős képzés, amely lehet esti vagy levelező képzés, azt a célt szolgálja, hogy azok is tudjanak továbbtanulni, akik már teljes munkaidőben dolgoznak. A részidős képzés időtartama a teljes idejű képzés tanóráinak legalább harminc, legfeljebb ötven százaléka lehet. Ezen képzés során a hallgatók tanóráira alapesetben tömbösítve, legfeljebb két hetenként munkanapokon vagy a heti pihenőnapon az intézményben, valamint a képzés fennmaradó részében a távoktatás módszereinek alkalmazásával kerül sor.

Egy hallgató levelező képzéssel és órarenddel kapcsolatban kérte hivatalunk segítségét.

Tájékoztatuk a beadványozót, hogy az Nftv. 17. § (1)-(3) bekezdései szerint a felsőoktatásban a képzés, a képzési és kimeneti követelményekben foglaltak szerint megszervezhető teljes idejű képzésként, részidős képzésként, továbbá távoktatásként. A teljes idejű képzés félévenként legalább kettőszáz, doktori képzés esetén legalább negyven tanórából vagy ennek megfelelő zárt rendszerű elektronikus távolléti oktatásból áll. A teljes idejű képzést a nappali képzés munkarendje szerint heti öt napból álló tanítási hét keretében, a munkanapokon kell megszervezni. E rendelkezéstől a felsőoktatási intézmény hallgatói önkormányzatának egyetértésével el lehet térni. A teljes idejű képzés duális képzésként is megszervezhető. A részidős képzés lehet esti vagy levelező képzés munkarendje szerint szervezett képzés. A részidős képzés időtartama – kivéve a szakirányú továbbképzést – a teljes idejű képzés tanóráinak legalább harminc, legfeljebb ötven százaléka lehet. A szakirányú továbbképzés időtartama a teljes idejű képzés tanóráinak legalább húsz, legfeljebb ötven százaléka lehet.

Felhívtuk a hallgató figyelmét továbbá, hogy a levelező képzést az alábbiak szerint értelmezi az Nftv. A 108. § 25. pontja szerint e törvény alkalmazásában levelező képzés munkarendje: olyan oktatásszervezési rend, mely szerint – az érintett hallgatókkal kötött eltérő megállapodás hiányában – a hallgatók tanóráira tömbösítve, legfeljebb két hetenként munkanapokon vagy a heti pihenőnapon az intézményben, valamint a képzés fennmaradó részében a távoktatás módszereinek alkalmazásával kerül sor.

Tájékoztatuk a hallgatót, hogy a panaszban foglaltakkal kapcsolatban hivatalunknak lehetősége van eljárást indítani. Azt azonban, hogy oktatási jogai sérültek-e a beadványban sérelmezettek miatt, csak vizsgálatunk lefolytatása után áll módunkban eldönteni. A panaszost ennek megfelelően tájékoztattuk hivatalunk eljárási szabályairól, többek között a jogorvoslat kimerítésének szükségességéről.

(XIII/85/2022/OJBIT)

A hallgató speciális helyzetére figyelemmel igényelheti a kedvezményes tanulmányi rendet, amely a felsőoktatási intézmény döntése alapján mentesítheti a hallgatót az óralátogatás alól. Ezen kedvezmény részleteiről a felsőoktatási intézmények a saját belső szabályzataikban rendelkezhetnek.

Egy szülő azzal kapcsolatban kérte hivatalunk segítségét, hogy gyermeke kedvezményes tanulmányi rend iránti kérelmét a felsőoktatási intézmény elutasította. A szülő az elutasításban az okszerűség téves voltát és az egyenlő bánásmód sérelmét kifogásolta.

Tájékoztatuk a szülőt, hogy a felsőoktatási jogszabályok kedvezményes tanulmányi rendről nem rendelkeznek, így ezen kérdéskör szabályozására a felsőoktatási intézményi autonómia keretében kerül

sor. Hivatalunk álláspontja szerint a hallgató kedvezményes tanulmányi rend iránti kérelme – a szabályzatban biztosított mérlegelési lehetőségre figyelemmel – méltányossági kérelem.

Hivatalunk álláspontja évek óta változatlan a méltányossági döntéssel kapcsolatban. A méltányosság olyan általános rendelkezéstől történő eltérés, amelyet a norma bizonyos kivételes esetekben lehetővé tesz a jogalkalmazó számára, még hozzá a hallgató szempontjából kedvező irányba. A méltányossági jogkör gyakorlója a körülményeket mérlegelve jár el, és a kérelmező javára eltekinthet a meghatározott feltételektől. A méltányossági döntés meghozatala során az intézmény nagyfokú szabadsággal rendelkezik, rá van bízva, hogy melyiket választja a több, egyaránt jogszerű megoldás közül. Jogszerűen dönt, ha a kérelemben foglaltaknak eleget tesz, és akkor is jogszerűen jár el, ha elutasítja azt. Tehát a hallgatóra nézve méltányos döntés mellőzése nem jogsértő akkor, ha a döntés egyébként megfelel a jogszabályok előírásainak.

Tekintettel arra, hogy levelében egyenlő bánásmód sérelmét is valószínűsíti, tájékoztattuk a szülőt továbbá, hogy az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala elkülönült szervezeti egységéhez, az Egyenlő Bánásmódot Felelős Főigazgatósághoz fordulhat felvetéseivel. (XIII/30/2022/OJBIT)

A sajátos nevelési igényű tanulót a felsőoktatásban fogyatékkal élő hallgatóként jelölik, akit a felsőoktatásban a helyzetére tekintettel kedvezmények és mentességek illethetik meg, azonban az oklevél által tanúsított szakképzettség megszerzéséhez szükséges alapvető tanulmányi követelmények alól nem menthetik fel. A fogyatékkal élő hallgatónak a jogszabályban meghatározott szakértői véleménnyel igazolnia szükséges, hogy mely mentességekre, kedvezményekre tarthat igényt a felsőoktatási intézményben.

Egy hallgató tanulási nehézségeire tekintettel a felsőoktatási intézményeknél kapható mentesítésekről és kedvezményekről, illetve az ehhez szükséges szakértői vizsgálatáról kért tájékoztatást.

Kérdésével kapcsolatban a következőkről tudtuk tájékoztatni. A felsőoktatás keretszabályait jelenleg a minden felsőoktatási intézményre vonatkozó Nftv. szabályozza. Az Nftv. 49. § (8) bekezdése alapján a fogyatékkal élő hallgató részére biztosítani kell a fogyatékhöz igazodó felkészítést és vizsgáztatást, továbbá segítséget kell nyújtani részére ahhoz, hogy teljesíteni tudja a hallgatói jogviszonyából eredő kötelezettségeit. Indokolt esetben mentesíteni kell egyes tantárgyak, tantárgyrészek tanulása vagy a beszámolás kötelezettsége alól. Szükség esetén mentesíteni kell a nyelvvizsga vagy annak egy része, illetve szintje alól. A vizsgán biztosítani kell a hosszabb felkészülési időt, az írásbeli beszámolón lehetővé kell tenni a segédeszköz – így különösen írógép, számítógép – alkalmazását, szükség esetén az írásbeli beszámoló szóbeli beszámolóval vagy a szóbeli beszámoló írásbeli beszámolóval történő felváltását. Az e bekezdés alapján nyújtott mentesítés kizárólag a mentesítés alapjául szolgáló körülménnyel összefüggésben biztosítható és nem vezethet az oklevél által tanúsított szakképzettség megszerzéséhez szükséges alapvető tanulmányi követelmények alóli felmentéshez.

A Kormány a fogyatékkal élő hallgatókkal kapcsolatos intézményi feladatok végrehajtásának rendjét a végrehajtási rendelet 62-64. §-aiban határozza meg. E rendelet 62. § (1) bekezdése szerint a fogyatékkal élő hallgató kérelmére a felsőoktatási intézménynek a tanterv előírásaitól részben vagy egészben eltérő követelményeket kell megállapítania, illetve – figyelemmel az Nftv. 49. § (8) bekezdésére – azok teljesítésétől el kell tekintenie a (2)-(7) bekezdésben foglalt kedvezmények közül legalább egy, szükség szerint több kedvezmény biztosításával, ha a fogyatékhöz igazoló szakvélemény megállapításai alapján kedvezmény, illetve mentesség biztosítható a hallgató számára.

A végrehajtási rendelet 62. § (2)-(7) bekezdései rendelkeznek a fogyatékossgal élő hallgató részére adható kedvezményekről. A rendelkezések értelmében a következő hallgatók esetében alkalmazhatóak kedvezmények és mentesítések: mozgáskorlátozott hallgató; hallássérült (siket, nagyothalló) hallgató; látássérült (vak, aliglátó, gyengénlátó) hallgató; beszéd fogyatékos (diszfázia, diszlália, diszfónia, dadogás, hadarás, afázia, orrhangzós beszéd, dizartria, mutizmus, súlyos beszédészlelési és beszédmegértési zavar, centrális pöszeség, megkésett beszédfejlődés) hallgató; pszichés fejlődési zavarral küzdő hallgató [diszlexiás-diszgráfiás-diszortográfiás hallgató, a diszkalkuliás hallgató, a hiperaktív, figyelemzavarral küzdő hallgató, illetve a magatartásszabályozási zavarral (szocio-adaptív folyamatok zavarai, az érzelmi kontroll, ön-, vagy mások felé irányuló agresszió, a szorongás, az én-szabályozás gyengeségét mutató magatartásjellemzők, az alkalmazkodóképesség, a célirányos viselkedés, az önszervezés, valamint a metakogníció eltérő fejlődésével) küzdő hallgató]; továbbá autizmussal élő hallgató.

Az igazolás rendjére vonatkozó szabályokat a végrehajtási rendelet 63. § (1)-(3) bekezdései tartalmazzák, amelyek szerint a fogyatékossgal élő hallgató (jelentkező) fogyatékossgának típusát a (2) vagy a (3) bekezdésben meghatározott szerv által kiadott szakértői véleménnyel igazolja. Ha a hallgató (jelentkező) fogyatékossga, sajátos nevelési igénye már a középfokú tanulmányok ideje alatt is fennállt, a fogyatékossg, sajátos nevelési igény a megyei (fővárosi) pedagógiai szakszolgálati intézmények és azok megyei vagy országos szakértői bizottságként eljáró tagintézményei által kibocsátott szakértői véleménnyel igazolható. Ha a hallgató (jelentkező) fogyatékossga, sajátos nevelési igénye a középfokú tanulmányok ideje alatt nem állt fenn, a fogyatékossg az ELTE Gyakorló Országos Pedagógiai Szakszolgálat által kibocsátott szakértői véleménnyel igazolható.

E rendelkezések alapján a hallgatót tehát megilleti az a jog, hogy a fogyatékossg szakértői igazolása után kérelmezze a felsőoktatási intézménytől egyes követelmények alóli felmentését. A szakértői igazolás kiállítására azonban kizárólag a jogszabályban rögzített szerv jogosult, más szakemberek és szervek véleményei a mentesítési kérelem elbírálása során nem vehetőek figyelembe. Azt azonban, hogy a megfelelő szakvélemény benyújtását követően részben vagy egészben mentesíti-e a hallgatót az egyes kötelezettségek alól, a felsőoktatási intézmény dönti el a fent hivatkozott rendelkezések és a szervezeti és működési szabályzatában foglaltak alapján.

Felhívtuk a beadványozó figyelmét arra is, hogy a köznevelési törvény megkülönbözteti egymástól a sajátos nevelési igényű, illetve a beilleszkedési, tanulási magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló fogalmát. Ennek okán a tanulási zavar (mint a sajátos nevelési igény egy meghatározott kategóriája) és a tanulási nehézség (mint a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézség egy meghatározott kategóriája) szintén elkülönül egymástól. Tekintettel arra, hogy az Nftv.-ben meghatározott fogyatékossg a köznevelési törvényben meghatározott sajátos nevelési igénynek felel meg, a köznevelési törvényben meghatározott tanulási nehézség nem minősül fogyatékossgnak, így arra a felsőoktatási intézménynél kedvezmény, mentesség nem adható.

A szakértői felülvizsgálati igényével kapcsolatban az alábbiakról tájékoztattuk a hozzánk fordulót. A 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet 2. § i) pontja szerint a rendelet hatálya kiterjed az Eötvös Loránd Tudományegyetem Gyakorló Országos Pedagógiai Szakszolgálatra (a továbbiakban: Gyakorló Szakszolgálat). A 39. § (1)-(4) bekezdései szerint a Gyakorló Szakszolgálat a (2)-(13) bekezdésben meghatározott esetekben szakértői bizottságként, egyéb, jogszabályban meghatározott esetekben szakértőként jár el. A szakértői bizottságként eljáró Gyakorló Szakszolgálat feladata a tanulmányok, vizsgák és a felsőoktatási felvételi eljárás során adható kedvezményekre való jogosultság megítélése

érdekében a sajátos nevelési igény, fogyatékoság megállapítása vagy kizárása a végrehajtási rendelet 62. § (11)-(12) bekezdésében és 63. § (3) bekezdésében foglalt esetben; ha az érettségi vizsgára jelentkező személy tanulói jogviszonnal már nem rendelkezik és a tanulói jogviszony megszűnése után következett be olyan állapot, amely alapján sajátos nevelési igény megállapításának lenne helye; ha a vizsgálatot a nyelvvizsgára jelentkező személy a nyelvvizsga során adható kedvezmények biztosítása érdekében kezdeményezi; ha a vizsgálatot a tanulói jogviszony megszűnése után a KRESZ-vizsga során adható kedvezmények biztosítása érdekében kezdeményezi; és a kérelmező érvényes szakértői véleménnyel nem rendelkezik. A szakértői bizottságként eljáró Gyakorló Szakszolgálat eljárása az érintett jelentkező, tanuló, vizsgázó, hallgató kérelmére indul. A kérelmező vizsgálati kérelmét el kell utasítani, ha a kérelmező által benyújtott orvosi és pedagógiai dokumentumokból, az előzmények feltárásából és elemzéséből megállapítható, hogy a sajátos nevelési igény, fogyatékoság nem áll fenn. (XIII/73/2022/OJBIT)

A kreditátvitel adja meg a hallgatóknak azt a lehetőséget, hogy a korábbi tanulmányaik beszámításra kerüljenek egy átvétel, egy újrafelvétel vagy akár teljesen más tanulmányok folytatása esetén. A Kreditátviteli Bizottság végzi el a tantárgyak összevetését, és amennyiben hetvenöt százalékban megfelel egymásnak az összevetett tudás, a kreditet el kell fogadni. A képzési és kimeneti követelményeket az adott szakok esetében központilag határozzák meg, de az ennek alapján kialakított mintatantervek eltérőek lehetnek az egyes felsőoktatási intézményeknél. Így átvétel esetén nem garantált, hogy a hallgató ugyanott tudja folytatni tanulmányait, ahol átvételét megelőzően a korábbi felsőoktatási intézményben tartott. (XIII/20/2022/OJBIT, BMOJB/169/2022/OJBIT)

Egy hallgató kreditelismeréssel kapcsolatban kérte hivatalunk vizsgálatát. A beadvány tartalma röviden a következő.

A hallgató egy Tudományegyetemről nyert átvételt egy másik felsőoktatási intézménybe 2 féléves informatikatanári mesterszakra a 2021/2022. tanév tavaszi félévére. Az új egyetemen kreditátvitelt kérelmezett, de nem fogadtak el teljesítettnek egyes tantárgyakat. A panaszos által becsatolt dokumentumok szerint az elsőfokú kreditátviteli döntést az oktatási és felnőttképzési dékánhelyettes utasította el 2022. március 7-én. Ezt követően a hallgató fellebbezést nyújtott be a kreditelismerésre vonatkozó elsőfokú döntéssel kapcsolatban, amelyet másodfokon 2022. március 22-én szintén ugyanő utasított el. A panaszos általános jogorvoslati kérelmét formai okokból utasította el a felsőoktatási intézmény, mivel az nem tartozik a jogorvoslati tanács ügykörébe.

Az ügyben vizsgálatot indítottunk, és ennek keretében a felsőoktatási intézményhez fordultunk, hogy nyilatkozzon a panaszban foglaltakról. Az Egyetem részéről a rektor a következőkről tájékoztatta hivatalunkat.

Az Egyetemen a hallgatók tanulási céljaik elérése érdekében tanulmányi életútjuk során számos ponton élhetnek a jogszabály által biztosított korábban elsajátított ismeretek, megszerzett tudás és képességek elismertetésének lehetőségével.

A tudáselismerés szabályait – az illetékes, eljáró szervezetek és személyek körét – az intézményi Szervezeti és Működési Rend részét képező szabályzatok határozzák meg, különösen a Hallgatói követelményrendszer (a továbbiakban: HKR), illetve ahhoz kapcsolódóan az érintett karok Szervezeti és működési rendje.

Szintén a HKR részét képező Tanulmányi és vizsgaszabályzat tartalmazza a jogorvoslatra vonatkozó szabályokat (Jogorvoslat és másodfokú határozat fejezet).

A tudáselismerésnek alapvetően két formáját különbözteti meg az Egyetem: az előzetes kreditelismerést és a tanulmányi idő alatt történő tudáselismerést.

Az előzetes kreditelismerés esetén a HKR 4. § (6) és (9b) bekezdései szerint a felvételi vizsga, pályaalkalmassági vizsga részei és a vizsgaidőpontok a mesterképzési szakra történő felvételi eljárás során a jelentkező a felvételi vizsgát megelőzően kezdeményezheti az 50. § (7) szerinti előzetes kreditelismerést. A kredit elismerési folyamatát a karon működő Tanulmányi és Kreditátviteli Bizottság végzi. Az 50. § (7) bekezdése szerint az Egyetemnek kérelemre az előzetes kreditátviteli eljárást le kell folytatnia. Az előzetes kreditátviteli eljárás során a kérelmező által teljesített, valamint a kérelem benyújtásakor folyamatban levő félév végéig várhatóan teljesítendő tanulmányi követelmények (a teljesítés feltételéhez kötött) kreditelismeréséről és egyben a felvételi feltételekben szereplő kreditek (teljesítés feltételéhez kötött) meglétéről hoz döntést a kari TKB. A kari TKB által elismert krediteket a tanulmányok tényleges megkezdésekor újabb kérelem nélkül elismertnek tekinti.

Az Egyetem a tanulmányi idő alatt történő tárgyelismerés szabályait a HKR. 50. § (1), (3) és (4) bekezdéseiben az alábbiak szerint szabályozza. Egy adott ismeretanyag elsajátításáért egy alkalommal adható kredit. A kreditelismerés – tantárgy (modul) előírt kimeneti követelményei alapján – kizárólag a kredit megállapításának alapjául szolgáló tudás összevetésével történik. El kell ismerni a kreditet, ha az összevetett tudás legalább hetvenöt százalékban megegyezik. A tudás összevetését a kari TKB végzi. Nem kell teljesíteni a tantervben előírt követelményeket, ha a hallgató azokat korábban már elsajátította és azt hitelt érdemlő módon igazolja. A HKR 50. § (1) bekezdése alapján képzésben szerzett krediteket – ha annak előfeltétele fennáll – bármelyik felsőoktatási intézményben folytatott tanulmányok alapján el kell ismerni, függetlenül attól, hogy a hallgató melyik felsőoktatási intézményben, milyen képzési szinten folytatott tanulmányok során szerezte azt. Az elismerés – tantárgyi program alapján – kizárólag a kredit megállapításának alapjául szolgáló kompetenciák (ismeretek, alkalmazási (rész)kézsőségek és további (rész)kompetenciák) összevetésével történik. A HKR 50. § (1) bekezdése alapján elismert tanulmányi teljesítmény kreditértéke megegyezik annak a tantervi követelménynek a kreditértékével, amelyet teljesítettnek minősítenek, a megszerzett érdemjegy azonban a tantárgy elismerésekor nem módosítható. A fentiek alapján megállapítható, hogy a hallgató választhatta volna az előzetes kreditátviteli eljárás kérelmezését is annak érdekében, hogy minden kétséget kizáróan megbizonyosodjon arról, hogy az Egyetem abban a mértékben számítja-e be a korábban a Tudományegyetemen teljesített tantárgyainak kreditértékeit, mint ahogy ő azt remélte.

A hallgató azonban a teljes mértékű beszámítás előfeltételezésével iratkozott át az Egyetemre, majd később szembesült azzal, hogy az Egyetemen a szóban forgó képzés eltérő tantárgystruktúrája miatt a korábban teljesített tárgyak egy része nem beszámítható.

A Kreditátviteli Bizottságról szóló tájékoztatás szerint a kari Tanulmányi és Kreditátviteli Bizottságok összetételét, elnökét a kar Szervezeti és Működési Rendje határozza meg. Jelen esetben az érintett kar vonatkozó szabályozása, az SZMR. 20. § (1)-(2) bekezdései a Tanulmányi és Kreditátviteli Bizottságról az alábbiak szerint rendelkezik. A bizottság összetétele: elnöke: a dékán vagy a feladat ellátásával megbízott dékánhelyettes; tagjai: a Kar szervezeti egységeinek delegáltjai (1-1 fő), a HÖK delegáltjai (a bizottsági tagok 25%-a). A bizottság feladata, hatásköre: A megbízott dékánhelyettes irányítása alatt működő bizottság a hallgatók tanulmányi ügyeiben illetékes kari bizottság. Hatáskörébe tartoznak a HKR-ben meghatározott ügyek. A Kreditátviteli Bizottság hallgató képviselői hallgatókat érintő

ügyekben való eljárás esetén a bizottság munkájában nem vesznek részt – a Nftv. 12. § (5) pontjában foglaltaknak megfelelően.

A döntés meghozatalára illetékességgel a bizottság elnökeként a dékánhelyettes rendelkezett, akinek ezen tisztségénél fogva az elsőfokú döntés meghozatalára jogosultsága volt.

A jogorvoslatra vonatkozóan a rektor az alábbiakról nyilatkozott. A hallgatói döntések – így tanulmányi ügyekben hozott döntések esetében is – a másodfokú döntés (jogorvoslat) meghozatalában a jogorvoslati bizottság rendelkezik hatáskörrel. A HKR 36. § (1)-(4) bekezdései szerint jogainak megsértése esetén a hallgató a) a hallgatói önkormányzathoz fordulhat jogi segítségnyújtásért, b) jogorvoslati kérelmet terjeszthet elő, melyet a felsőoktatási intézmény köteles elbírálni, c) az oktatási jogok biztosának az eljárását kezdeményezheti, feltéve, hogy az e törvényben szabályozottak szerint jogorvoslati jogát – a bírósági eljárás kivételével – kimerítette. A hallgató a felsőoktatási intézmény döntése vagy intézkedése, illetve intézkedésének elmulasztása (a továbbiakban együtt: döntés) ellen – a közléstől, ennek hiányában a tudomására jutásától számított tizenöt napon belül – jogorvoslattal élhet, kivéve a tanulmányok értékelésével kapcsolatos döntést. Eljárás indítható a tanulmányok értékelésével kapcsolatos döntés ellen is, ha a döntés nem a felsőoktatási intézmény által elfogadott követelményekre épült, illetve a döntés ellentétes a felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzatában foglaltakkal, vagy megszegtek a vizsga megszervezésére vonatkozó rendelkezéseket. A 17. § (1) és az Nftv 57. § és 58. § (1) és (2) bekezdésekben foglaltakat megfelelően alkalmazni kell a) a felsőoktatási intézménybejelentkezőt, c) az időközben megszűnt hallgatói jogviszonnyal rendelkezőt érintő döntésekre, illetve mulasztásokra. A hallgató a jogorvoslati kérelem tárgyában hozott eljárást befejező döntést közigazgatási perben támadhatja meg. A keresetlevél benyújtásának halasztó hatálya van. E rendelkezések alkalmazásában hallgatói jogviszonyra vonatkozó rendelkezések a jogszabályban, valamint az intézményi dokumentumokban található olyan rendelkezések, amelyek a hallgatóra jogokat és kötelezettségeket állapítanak meg.

A kérdéses ügyben született jogorvoslati döntés esetében a jogorvoslati bizottság elnökeként eljáró személy a felsőoktatási intézmény jogi előadója volt.

A folyamat során a hallgató több fórumon is élt panasztételi jogával. A panasz kivizsgálásra került, annak eredményéről – részletesen kifejtve a panasz egyes tételeinek elemeit 2022. március 22. napján, a hallgató eredeti tárgymegjelölését „Fellebbezés” meghagyva – született feljegyzést (illetékességből a feljegyzést a panasz tartalma alapján azt megvizsgáló Kar dékánhelyettese, – szintén a bizottság elnöke – írta alá) a hallgatónak és az Elektronikus közszolgáltatások osztályának is megküldték.

A hallgató panaszát, a rektor nyilatkozatában foglaltakat összevetettük a vonatkozó jogszabályi rendelkezésekkel, és az alábbi állásfoglalást alakítottuk ki.

Az Nftv. 49. § (5)-(7) bekezdései szerint egy adott ismeretanyag elsajátításáért egy alkalommal adható kredit. A kreditelismerés – tantárgy (modul) tárgyleírásában előírt kimeneti követelményei alapján – kizárólag a kredit megállapításának alapjául szolgáló tudás összevetésével történik. El kell ismerni a kreditet, ha szabadon választható tárgyra vonatkozik vagy a tárgyleírások alapján összevetett tudás legalább hetvenöt százalékban megegyezik. A tudás összevetését a felsőoktatási intézmény e célra létrehozott bizottsága (a továbbiakban: Kreditátviteli Bizottság) végzi. A Kreditátviteli Bizottság az előzetesen nem formális, informális tanulás során megszerzett tudást, munkatapasztalatot, továbbá a szakképesítést és szakképzettséget eredményező tanulás során szerzett ismereteket – az e törvényben, valamint kormányrendeletben meghatározottak szerint – tanulmányi követelmény teljesítéseként elismerheti. A Kreditátviteli Bizottság eseti döntését kell alkalmazni öt évig az azonos kreditelismerésre

vonatkozó kérelemnél. A Kreditátviteli Bizottság döntéseit és azok érvényességi idejét, továbbá a felsőoktatási intézmény összes kurzusának, moduljának tárgyleírását a tanulmányi rendszerében minden hallgató és oktató számára hozzáférhetővé kell tenni. A (3)-(6) bekezdésben meghatározottak végrehajtásával kapcsolatos kérdéseket a tanulmányi és vizsgaszabályzatban kell szabályozni, azzal a megkötéssel, hogy a hallgató a végbizonyítvány (abszolutorium) megszerzéséhez – a felsőoktatási intézményben folytatott, illetve más korábbi tanulmányok, továbbá az előzetesen megszerzett tudás kreditértékként való elismerése esetén is – a tanulmányi és vizsgaszabályzat szerinti kreditet, de legalább a képzés kreditértékének harmadát az adott intézmény adott képzésén köteles teljesíteni.

A kreditátvitellel és a korábbi tanulmányok elismerésével kapcsolatban két kritériumot határoz meg a jogszabály. Egyrészt az összevetett tudás egyezőségét írja elő, ennek 75 %-ban egyeznie kell. Amennyiben ez az egyezés fennáll, a jogszabály nem biztosít további mérlegelést a felsőoktatási intézmény részére, a kreditet ebben az esetben el kell ismernie. A másik korlátozás, amely a korábbi tanulmányokkal kapcsolatos, hogy intézményváltás esetén az elismerést maximum a kreditérték kétharmadáig lehet alkalmazni, és a képzés kreditértékének egyharmadát a hallgató az adott felsőoktatási intézményben köteles teljesíteni.

A képzési és kimeneti követelményeket az adott szakok esetében központilag határozzák meg, de az ennek alapján kialakított mintatantervek eltérőek lehetnek az egyes felsőoktatási intézményeknél. Így átvétel esetén nem garantált, hogy a hallgató ugyanott tudja folytatni tanulmányait, ahol átvételét megelőzően a korábbi felsőoktatási intézményben tartott.

Összegezve a fentieket, az Egyetem korábbi döntései, illetve a rektor hivatalunk részére nyújtott tájékoztatása szerint azért nem kerültek elfogadásra az érintett tantárgyak kreditértékei a hallgató kérelmének vonatkozásában, mert a legalább 75 %-os tantárgyi egyezőség hiányzott az összevetett tudás esetében, ezen követelményt azonban az Nftv. 49. § (5) bekezdése írja elő.

Mindezekre figyelemmel elfogadtuk a felsőoktatási intézmény nyilatkozatában foglaltakat, a beadványban foglaltakkal kapcsolatban oktatási jogsérelmet nem tudtunk kimutatni, ezért az ügyet lezártuk. (BMOJB/70/2022/OJBIT)

Hivatalunk állásfoglalása a bizottság előtti vizsgázással kapcsolatban továbbra is változatlan a tekintetben, hogy amennyiben a felsőoktatási intézmény bármely vizsgája akár a jogszabályokban foglaltak szerint kötelezően, akár külön kérésre bizottság előtt zajlik, a bizottság előtti vizsgázás lehetősége az esetleges elfogultságot megalapozatlanná teszi.

Egy televíziós műsorkészítő mesterképzés rendezői specializáció szakos beadványozó záróvizsga-értékelését kifogásolta.

Tájékoztattuk a panaszost az értékelésre és az oktatói autonómiára vonatkozó rendelkezésekről, valamint hivatalunk eljárási szabályairól, így az érintettre vonatkozó rendelkezésekről, továbbá a jogorvoslati lehetőségekről. Felhívtuk a figyelmét továbbá hivatalunk bizottság előtti vizsgázással kapcsolatos korábbi állásfoglalására. (BMOJB/85/2022/OJBIT)

Az oktatót a hallgatók munkájának értékelésekor, minősítésekor széleskörű szabadság illeti meg, így a törvény csak rendkívül szűk esetkörben biztosít jogorvoslati lehetőséget az értékelés, minősítés vonatkozásában. Annak megítélése ugyanis, hogy egy felelet vagy egy dolgozat (akár

szakdolgozat) milyen érdemjeggyel értékelhető, szakmai kérdés, mely szaktudásnak az oktató van birtokában. (BMOJB/29/2022/OJBIT, BMOJB/62/2022/OJBIT)

Egy hallgató záróvizsga értékelésével kapcsolatban kérte hivatalunk vizsgálatát. A beadvány tartalma röviden a következő.

A hallgató kifogásolta az oktatók vele szemben tanúsított viselkedését, amely szerinte méltóságsértő volt. Az írásbeli záróvizsgával kapcsolatban a panaszos sérelmezte, hogy az értékelés pontozásos rendszer szerint zajlik, ő azonban még kérésre sem kapta meg az erről szóló dokumentációt, pedig szerinte az Egyetem Tanulmányi és Vizsgaszabályzata (a továbbiakban: TVSZ) 23. § 4. pontja értelmében az írásbeli vizsgarészről vizsgalapot kellett volna kiállítaniuk. Szerinte ehelyett egy kvázi pontozást diktáltak be neki telefonról. Sérelmezte továbbá, hogy a TVSZ 32. § 2. pontja, valamint a 33. § 5. pontja értelmében a záróvizsgát jegyzőkönyvezni kellett volna. A panaszos szerint egyik dokumentum sem készült el az ő vonatkozásában. A panaszos által becsatolt dokumentumok szerint az oktatási rektorhelyettes a hallgató jogorvoslati kérelmét elutasította.

Az ügyben vizsgálatot indítottunk, ennek keretében a felsőoktatási intézmény vezetőjéhez fordultunk, hogy nyilatkozzon a panaszban foglaltakról. Az Egyetem részéről a rektor a következőkről tájékoztatta hivatalunkat.

A hallgató 2022. június 23-i levelében „Panasz és jogorvoslati kérelem, Budapest 2022. június 22-i záróvizsga esemény kapcsán” címmel fordult az oktatási rektorhelyetteshez.

A hallgató 2022. június 11-én kezdte meg záróvizsgáját. A vizsga első része írásbeli, egy magyarról angolra és egy angolról magyarra fordítás volt a feladat. Ennek eredménye közepes (magyarról idegen nyelvre) és elégtelen (idegen nyelvről magyarra) lett. Mindegyik dolgozatot két kolléga javította egymástól függetlenül. A hallgatót a tanszéki adminisztrátor értesítette az eredményről 2022. június 17-én, amelyből az is következett, hogy az Egyetem vizsgaszabályzata szerint a vizsga szóbeli részén a hallgató már nem vehetett részt.

A hallgató panaszában leírta, hogy sérelmesnek, illetlennek érezte többek között az írásbeli vizsgaeredményének közlési módját. Ezután 2022. június 22-én a szóbeli záróvizsga napján részt vett a betekintésen. Jelen volt az érintett tanszékvezető, valamint a javítók is. A betekintés során a hallgató tájékoztatást kapott az elégtelen indokolásáról. Mindkét dolgozatával kapcsolatban konzultált a tanszék oktatóival, akiknél a hallgató vitatta az elégtelen minősítést.

A hallgató ezután a pontozási rendszert kívánta látni, és koncepciózusnak minősítette az értékelést. Itt egy konfliktusos szituációt írt le, de végül elismerte, hogy a konkrét pontokról immáron a tanszékvezető jelenlétében kért tájékoztatást, amit – szerinte eléggé kétes és mondvacsinált módon – meg is kapott. A rektor szerint tehát a hallgató a tájékoztatás módját sérelmezte, valamint több ponton is sértőnek élte meg a történetet.

A hallgató kérése ugyanakkor az értékelés felülvizsgálatára irányult. A hallgató kérte az írásbeli vizsgája angol-magyar részére adott elégtelen minősítés hatályon kívül helyezését, a dolgozat újraértékelését, továbbá külön költségetől mentesen soron kívüli lehetőséget a szakdolgozat szóbeli vizsgán történő megvédésére.

Az ügyben az oktatási rektorhelyettes vizsgálatot folytatott, amelynek eredményét július 18-án küldte meg a hallgatónak. Válaszában igyekezett szétválasztani a szubjektív elemeket és az objektív tényeket. A hallgatónak küldött válasz szerint az értékeléssel kapcsolatban a hatályos jogszabályok szerint jogorvoslatra nincs lehetőség. A rektorhelyettes szerint a vizsgafolyamat a hallgató által leírtak szerint is

szabályos volt. Kívánt élni a betekintési jogával, amit meg is kapott. Amit a hallgató nehezményezett, az az eljárás és a tájékoztatás stílusa, amit sértőnek és megalázónak érzett. A hallgató hiányolta a magyar-angol fordítás pontozásos értékelését is, amelyet állítása szerint nem kapott meg. A tájékoztató levél végén felhívta a rektorhelyettes a hallgató figyelmét a jogorvoslat lehetőségére.

Ezen rektorhelyettesi tájékoztatás mellékletként tartalmazta a hallgató konkrét dolgozatainak teljes értékelését, az egyes hibák jelölését is beleértve, valamint a pontozást is. A vitás vizsgafolyamattal kapcsolatban tehát a hallgató élhetett jogorvoslati lehetőséggel a fenti szabályzatban előírt módon. Ezt mindezidáig nem tette meg, az oktatási rektorhelyettes a hallgatónak csupán a panaszára válaszolt, és egyben felhívta a figyelmét a jogorvoslati lehetőségekre, és arra, hogyan kell ezt elindítani. A panaszra adott válasz egyébként minden releváns és kért információt tartalmazott, a közepes dolgozat pontozását is.

A rektor álláspontja szerint tehát az Egyetem jogszerűen, körültekintően, higgadtan járt el, figyelmen kívül hagyva a hallgató szubjektív megjegyzéseit. A hallgató személyiségi jogait messzemenőig tiszteletben tartották a kommunikáció során, ezen kívül figyelembe vették a hallgató szándékát is, jelezvén a jogorvoslati lehetőséget és annak mikéntjét. A tájékoztatás vitatott körülményeit és esetleges vélt vagy valós hiányosságait, amelyet a hallgató a betekintés során érzékelt, az oktatási rektorhelyettes tájékoztató válasza tisztázta és pótolta. A felsőoktatási intézmény hivatalunk részére küldött nyilatkozatához a záróvizsga jegyzőkönyvét mellékelte. A tájékoztatás azzal zárul, hogy a hallgató megismételheti a záróvizsgáját a következő vizsgaidőszakban.

A záróvizsga jegyzőkönyv az értékelésre vonatkozóan tartalmazza a záróvizsga írásbeli részének pontozását az alábbiak szerint. Írásbeli pontszámok: angol-magyar nyelvezet 3/10, szöveghűség 6/10, koherencia 4/10, terminológia 5/10, nyelvhelyesség 2/5. Összesen 20 pont, elégtelen. A fordítás elemi hibákat tartalmaz, nem felel meg sem nyelvezet, sem koherencia, sem terminológia szempontjából. Magyar-angol nyelvezet 7/10, szöveghűség 5/10, koherencia 8/10, terminológia 6/10, nyelvhelyesség 3/5. Összesen 29 pont, közepes. A szöveg tartalmaz hibákat, de lektorálás után publikálható lenne.

A hallgató panaszát, a rektor nyilatkozatában foglaltakat összevetettük a vonatkozó jogszabályi rendelkezésekkel, és az alábbi állásfoglalást alakítottuk ki.

Az Nftv. 35. § (1) bekezdése szerint az oktatói munkakörben foglalkoztatottat megilleti az a jog, hogy világnézete és értékrendje szerint végezze oktatói munkáját, anélkül, hogy annak elfogadására kényszerítené vagy késztetné a hallgatót, a képzési program keretei között meghatározza az oktatott tananyagot, megválassza az általa alkalmazott oktatási és képzési módszereket. Az e bekezdésben foglalt jog megilleti a tanári munkakörben foglalkoztatottakat, az oktatói feladatokat ellátó doktoranduszokat, tudományos kutatókat, továbbá az óraadó oktatókat. Ugyanezen § (2) bekezdése szerint az oktatással kapcsolatos feladatokat ellátó kötelessége, hogy az ismereteket tárgyilagosan és többoldalúan közvetítse, a jóváhagyott tanterv szerint oktasson és értékeljen, a hallgató emberi méltóságát és jogait tiszteletben tartsa; az oktató tevékenysége során vegye figyelembe a hallgató egyéni képességét, tehetségét, fogyatékosságát.

E rendelkezések alapján az oktatót a hallgatók munkájának értékelésekor, minősítésekor széleskörű szabadság illeti meg, így a törvény csak rendkívül szűk esetkörben biztosít jogorvoslati lehetőséget az értékelés, minősítés vonatkozásában. Annak megítélése ugyanis, hogy egy felelet vagy egy dolgozat milyen érdemjeggyel értékelhető, szakmai kérdés, mely szaktudásnak az oktató van birtokában.

A jogorvoslati lehetőségekről az Nftv. az alábbiak szerint rendelkezik. Az 57. § (3) bekezdése szerint hallgató a felsőoktatási intézmény döntése vagy intézkedése, illetve intézkedésének elmulasztása (a

továbbiakban együtt: döntés) ellen – a közléstől, ennek hiányában a tudomására jutásától számított tizenöt napon belül – jogorvoslattal élhet, kivéve a tanulmányok értékelésével kapcsolatos döntést. Eljárás indítható a tanulmányok értékelésével kapcsolatos döntés ellen is, ha a döntés nem a felsőoktatási intézmény által elfogadott követelményekre épült, illetve a döntés ellentétes a felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzatában foglaltakkal, vagy megszegték a vizsga megszervezésére vonatkozó rendelkezéseket.

A végrehajtási rendelet 59. § (1) bekezdése szerint a záróvizsgát záróvizsga-bizottság előtt kell letenni, amelynek elnöke és legalább még két tagja van. A záróvizsga-bizottságot úgy kell összeállítani, hogy legalább egy tagja egyetemi vagy főiskolai tanár, illetve egyetemi vagy főiskolai docens legyen, továbbá legalább egy tagja ne álljon foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban az érintett felsőoktatási intézménnyel vagy a felsőoktatási intézmény másik szakjának oktatója legyen. A záróvizsgáról jegyzőkönyvet kell vezetni.

A hallgató panasza szerint az oktatók megsértették a méltóságát a záróvizsga eredményének közlésekor. A felsőoktatási intézmény szerint a hallgató személyiségi jogait messzemenőig tiszteletben tartották a kommunikáció során.

Az oktatási jogok biztosa az ügyre vonatkozó álláspontját a rendelkezésre álló nyilatkozatok alapján alakítja ki, és nincs hatásköre egyéb módon vizsgálatot folytatni. A 40/1999. (X. 8.) OM rendelet 7. § (5) bekezdése kimondja, hogy a beadvány alapjául szolgáló tényeket a kérelmezőnek, nyilatkozatának alapját jelentő tényeket az intézménynek kell bizonyítania. Hivatalunk az eljárás során egyedül a becsatolt dokumentumokból dolgozik, amennyiben ellentmondás van, nem tudjuk azt feloldani.

A panaszos sérelmezte a záróvizsga értékelését is. A tanulmányok értékelését akkor lehet felülvizsgálni, amennyiben a döntés nem a felsőoktatási intézmény által elfogadott követelményekre épült, illetve a döntés ellentétes a felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzatában foglaltakkal, vagy megszegték a vizsga megszervezésére vonatkozó rendelkezéseket. Szakmai szempontok alapján az értékelés felülvizsgálatára hivatalunknak nincs módja. A hallgató az értékelésen túl a záróvizsga jegyzőkönyv és a pontozás elkészültének hiányát kifogásolta. Ezzel szemben a felsőoktatási intézmény megküldte a záróvizsga jegyzőkönyvet, amely részletesen tartalmazta a záróvizsga eredményét tartalmazó pontozást is.

Mindezekre figyelemmel elfogadtuk a felsőoktatási intézmény nyilatkozatában foglaltakat, a beadványban foglaltakkal kapcsolatban oktatási jogsérelmet nem tudtunk kimutatni, ezért az ügyet lezártuk. (BMOJB/84/2022/OJBIT)

A hallgatói jogviszony alapja az Oktatási Hivatal által hozott besorolási, illetve a felsőoktatási intézmény által küldött felvételi döntés. A hallgatói jogviszony a beiratkozással jön létre. A jogviszony megszűnésére a törvényben meghatározott okok esetén, továbbá a felsőoktatási intézmény egyoldalú megszüntetésével kerülhet sor. (XIII/207/2022/OJBIT)

Egy doktori képzésben részt vevő külföldi hallgató azzal kapcsolatban kereste meg hivatalunkat, hogy egy hazai felsőoktatási intézmény megszüntette a hallgatói jogviszonyát.

Tájékoztatottuk a beadványozót, hogy az Nftv. 59. § (1) bekezdés 1) pontja értelmében megszűnik a hallgatói jogviszony a doktori képzés azon nyolcadik félévé végén, amelyre a hallgató bejelentkezett. A panaszos megerősítette, hogy kimerítette a nyolc szemesztert.

Tekintettel arra, hogy a hallgató nem tudott olyan tényt hivatalunk elé tárni, amelyből arra a következtetésre jutottunk volna, hogy a felsőoktatási intézmény megsértette az oktatáshoz fűződő jogait, ezért az ügyet lezártuk. (BMOJB/89/2022/OJBIT)

A hallgatói jogviszony a végbizonyítvány (abszolutórium) megszerzését követően a törvény erejénél fogva szűnik meg, még akkor is, ha a hallgató nem tett záróvizsgát. A hallgatói jogviszony megszűnését követően a jogszabály öt évig teszi lehetővé a záróvizsga teljesítését, és így az oklevél megszerzését.

Egy beadványozó azzal kapcsolatban kérte hivatalunk segítségét, hogy öt éven túl tehető-e záróvizsga. Tájékoztatott a hozzánk fordulót, hogy az Nftv. 50. § (3) bekezdése szerint a hallgató a végbizonyítvány megszerzését követően bocsátható záróvizsgára. A záróvizsga a végbizonyítvány megszerzését követő vizsgaidőszakban a hallgatói jogviszony keretében, majd a hallgatói jogviszony megszűnése után, két éven belül, bármelyik vizsgaidőszakban, az érvényes képzési követelmények szerint letehető. A tanulmányi és vizsgaszabályzat a záróvizsga letételét a végbizonyítvány kiállításától számított második év eltelte után feltételhez kötheti. A hallgatói jogviszony megszűnését követő ötödik év eltelte után záróvizsga nem tehető.

A panaszost tájékoztattuk hivatalunk eljárási szabályairól, továbbá felhívtuk a figyelmét, hogy hivatalunk hatásköre nem terjed ki a fenti határidő alóli mentesítés ügyében történő döntéshozatalra. Ezen feltétel alól méltányossági alapon senki sem kaphat mentességet, tekintettel arra, hogy a záróvizsga letételére nyitva álló határidőt jogszabály írja elő.

Tájékoztatott továbbá, hogy érdeksérelem esetén mely fórumokhoz fordulhat jogszabály-módosítást kezdeményezni. (XIII/225/2022/OJBIT)

2020-ban és 2021-ben is nyelvvizsga-mentességet kaptak a záróvizsgázók. Ezen jogszabályok megalkotásánál a hatályos szabályozástól való eltérést a pandémia indokolta, a kormányzati kommunikáció szerint a vírus okozta válságot követően a magyar gazdaság újraindításához szükség lesz diplomás munkavállalókra. (BMOJB/83/2022/OJBIT)

Egy hallgató azzal kapcsolatban kérte hivatalunk segítségét, hogy bár 2021-ben sikertelen nyelvvizsgát tett, azonban a 2021-ben felsőoktatási oklevelek kiállításához biztosított nyelvvizsgára vonatkozó kedvezményekre figyelemmel úgy véli, hogy őt is megilleti a sikeres nyelvvizsga eredménye.

Tájékoztatott a beadványozót, hogy a veszélyhelyzet során teendő egyes, a felsőoktatási intézményeket és a hallgatókat érintő intézkedésekről szóló 101/2020. (IV. 10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 101/2020. (IV. 10.) Korm. rendelet) 6. §-a szerint aki 2020. augusztus 31-ig sikeres záróvizsgát tett, mentesül az oklevél kiadásának előfeltételéül előírt nyelvvizsga letételének kötelezettsége alól. Ezt követően a veszélyhelyzet ideje alatt a nyelvvizsga letétele alóli mentességről szóló 350/2021. (VI. 24.) Korm. rendelet 1. §-a rendelkezett a kérdéskörrel. Eszerint az a hallgató, aki 2020. szeptember 1. és 2021. augusztus 31. között sikeres záróvizsgát tett, mentesül az oklevél kiadásának előfeltételéül az Nftv. 51. § (1) bekezdésében, valamint a képzési és kimeneti követelményben előírt nyelvvizsga letételének kötelezettsége alól.

Felhívtuk a figyelmét, hogy azon alanyi kör, akikre beadványában hivatkozik, nem sikeres nyelvvizsgát kaptak fenti jogszabályok alapján, hanem az oklevél kiadásánál kaptak mentességet a nyelvvizsga letételének kötelezettsége alól.

A hatályos rendelkezések értelmében azonban az oklevél kiállításához nyelvvizsga-bizonyítvány szükséges. (XIII/4/2022/OJBIT)

Több volt hallgató azzal kapcsolatban kérte hivatalunk tájékoztatását, hogy 2022-ben is biztosított-e a nyelvvizsga-mentesség a felsőoktatási oklevelek kiállításához.

Tájékoztatottuk a beadványozókat a fenti jogszabályi rendelkezésekről, valamint felhívtuk a figyelmüket, hogy mely fórumokhoz fordulhatnak érdeksérelem esetén jogszabály-módosítást kezdeményezni. (XIII/5/2022/OJBIT, XIII/253/2022/OJBIT, XIII/276/2022/OJBIT)

Abban az esetben, ha a záróvizsgát nem a fenti időintervallumban teljesítette, a hallgatónak nyelvvizsgát kell szereznie az oklevél kiállításához. Egy adott szakhoz tartozó idegennyelvi követelményeket a képzési és kimeneti követelmények szabják meg. Hivatalunk hatásköre nem terjed ki a nyelvvizsga alóli mentesítés ügyében döntést hozni. A nyelvvizsgatételi kötelezettség alól méltányossági alapon senki sem kaphat mentességet a felsőoktatási intézménytől, tekintettel arra, hogy a nyelvvizsgatételi kötelezettséget jogszabály írja elő. (XIII/68/2022/OJBIT)

Egy hallgató azzal kapcsolatban kérte hivatalunk tájékoztatását, hogy 2022-ben biztosított-e a nyelvvizsga-mentesség a felsőoktatási oklevelek kiállításához.

Tájékoztatottuk a panaszost a fenti jogszabályi rendelkezésekről, továbbá arról, hogy a felsőoktatási szakképzések, az alap- és mesterképzések képzési és kimeneti követelményeiről, valamint a 18/2016. (VIII. 5.) EMMI rendelet 3. számú melléklet VI. Gazdaságtudományok képzési területe cím 2. fejezet 8.2. pontja az emberi erőforrások alapképzési szakon az alábbi idegennyelvi követelményekről rendelkezik. Az alapfokozat megszerzéséhez egy idegen nyelvből államilag elismert, középfokú (B2), komplex típusú, a képzési területnek megfelelő szaknyelvi vagy államilag elismert, felsőfokú (C1), komplex típusú általános nyelvvizsga vagy ezekkel egyenértékű érettségi bizonyítvány vagy oklevél szükséges.

Tájékoztatottuk a panaszost továbbá, hogy mely fórumokhoz fordulhat jogszabály-módosítást kezdeményezni érdeksérelem esetén. (BMOJB/17/2022/OJBIT)

Az oklevél kiállításának szabályai azonban időközben módosultak. A 2022 decemberében elfogadott, 2023-ban hatályba lépő rendelkezések szerint az oklevél kiállításához alapesetben a jogalkotó nem követel nyelvvizsgát.

Korábban a végrehajtási rendelet úgy rendelkezett, hogy a nyelvvizsga szintje alóli mentesítés a doktori képzés tekintetében nem illeti meg a doktori képzésre jelentkező hallgatót, a doktorandusz hallgatót és a doktorjelöltet. A szakértői véleményben megállapított fogyatékoság típusától függően illeti meg azonban a nyelvvizsga egy része alóli mentesség a fenti képzésben részt vevőket. A doktori fokozat megszerzésének azonban továbbra is feltétele egy vagy több idegen nyelv a tudományterület műveléséhez szükséges ismeretének a doktori

szabályzatban meghatározottak szerinti igazolása, amely siketek esetében a nem magyar jelnyelv ismeretének az igazolásával is történhet.

Egy beadványozó azzal kereste meg hivatalunkat, hogy fogyatékkal élőként doktori képzésbe készül, azonban a nyelvvizsga központnál nem vették figyelembe állapotát, és sikertelen nyelvvizsgát tett.

Áttekintve a kérdéskörre vonatkozó hatályos jogszabályi rendelkezéseket az alábbiakról tájékoztattuk a doktori képzésben szükséges idegennyelvi követelményekkel kapcsolatban. Az Alkotmánybíróság 6/2022. (IV. 26.) AB határozatában úgy rendelkezett, hogy a végrehajtási rendelet 62. § (11) bekezdése alaptörvény-ellenes, ezért azt megsemmisíti.

Tájékoztattuk továbbá, hogy hatáskörünk a nyelvvizsgaközpontokra nem terjed ki. A nyelvvizsga kapcsán a vizsgaközpontokban érdemes érdeklődni az állapotának megfelelően alkalmazható mentesítésekkel, kedvezményekkel kapcsolatban. (XIII/219/2022/OJBIT)

A hallgató a végbizonyítvány megszerzését követően bocsátható záróvizsgára. A záróvizsga az oklevél megszerzéséhez szükséges ismeretek, készségek és képességek ellenőrzése és értékelése, amelynek során a hallgatónak arról is tanúságot kell tennie, hogy a tanult ismereteket alkalmazni tudja. A záróvizsga teljesítését követően állítható ki az oklevél, amennyiben a hallgató teljesítette a képzési és kimeneti követelményekben megszabott idegennyelvi követelményeket. A felsőfokú tanulmányok befejezését az oklevél igazolja. (BMOJB/154/2022/OJBIT)

Az Oktatási Jogok Biztosának Hivatalába panasz érkezett egy volt hallgató részéről. A beadvány tartalma röviden a következő.

A panaszos előadta, hogy korábban egy vidéki egyetemen folytatott tanulmányokat. A 101/2020. (IV. 10.) Korm. rendelet 6. §-a alapján mentesült az oklevél kiállításához szükséges nyelvvizsga-követelmény alól, azonban az oklevelét még nem kapta meg. A felsőoktatási intézmény ígérete szerint 2020. augusztus végén, szeptember elején kapta volna kézhez az oklevelét postai úton, de azóta sem érkezett meg hozzá. A Hallgatói Központ előbb arra hivatkozott, hogy a szakdolgozatával együtt szeretnék feladni, majd közölték, hogy nem találják, végül a járványhelyzetre hivatkoztak a késéssel összefüggésben. Az ügyintézőktől egymásnak ellentmondó információkat kapott, végül az Oktatási Igazgató az ügy kivizsgálását és oklevelének kiküldését ígérte, de ezekről sem kapott további információt. A fenti ügyben a hallgató azt sérelmezte, hogy oklevelét – az ígéretekkel ellentétben – továbbra sem kapta meg.

Az ügyben vizsgálatot indítottunk, és az érintett felsőoktatási intézményhez fordultunk, hogy közölje az ügygel kapcsolatos álláspontját.

A felsőoktatási intézménytől az a válasz érkezett, hogy a hallgató részére 2021. december 8-án választ küldtek, amiben tájékoztatták, hogy a hallgató 242 kreditet szerzett a felsőoktatási intézményben, így nem szerzett végbizonyítványt, és nem teljesítette a záróvizsgát.

Mindezekre figyelemmel az Egyetem arról tájékoztatta hivatalunkat, hogy nem tud kiállítani oklevelet a hallgató részére.

Kértük a volt hallgatót, hogy reagáljon a felsőoktatási intézmény által előadott tényekre, és amennyiben rendelkezik olyan dokumentummal, amely a tanulmányaiban való előrehaladását (kreditek, abszolutórium megszerzését, záróvizsga teljesítését) bizonyítja, küldje meg azt hivatalunk részére.

Tekintettel arra, hogy a beadványozó nem válaszolt megkeresésünkre, így az ügyet lezártuk.
(XIII/27/2022/OJBIT)

A HALLGATÓK ÁLTAL FIZETENDŐ DÍJAK, TÉRÍTÉSEK ÉS A RÉSZÜKRE NYÚJTHATÓ TÁMOGATÁSOK

Egy hallgató támogatási ideje általában tizenkét félév lehet a felsőoktatásban. A támogatási idő két félévvel hosszabbodhat meg osztatlan képzésben, ha képzési idő meghaladja a tíz félévet, továbbá négy félévvel fogyatékossgal élő hallgató esetében.

Egy hallgató azzal kapcsolatban élt panasszal, hogy a felsőoktatási intézmény átsorolta önköltséges képzésre az állami ösztöndíjas félévek kimerítése miatt.

A hallgatót tájékoztattuk a támogatási időre vonatkozó jogszabályi rendelkezésekről, hivatalunk eljárási szabályairól, valamint a jogorvoslat kimerítésének lehetőségéről. (BMOJB/80/2022/OJBIT)

A felsőoktatási intézmény két esetben sorolja át tanévenként önköltséges képzésre az utolsó két félévben aktív státuszú állami ösztöndíjjal támogatott képzésben részt vevő hallgatókat. Az egyik esetben a felsőoktatási intézmény által előírt szükséges kreditet, a másik esetben a szükséges átlagot nem teljesítette az átsorolt hallgató. A teljesítendő követelményeket azonban a felsőoktatási intézménynek előre ki kell hirdetnie.

Egy másik hallgató azért került átsorolásra, mert az utolsó két félév átlagában nem szerzett 18 kreditet. Tájékoztattuk a hallgatót hivatalunk eljárási szabályairól, valamint a jogorvoslat kimerítésének szükségességéről. (BMOJB/110/2022/OJBIT)

Az önköltséges képzésben részt vevő hallgató által fizetett önköltség összege fedezi azon szolgáltatásokat, amelyeket a magyar állami ösztöndíjjal támogatott képzésen részt vevő hallgatók kapnak, egyes szolgáltatásokért azonban mindkét finanszírozási formában részt vevő hallgatói csoport térítési díjat fizet.

Egy hallgató az önköltség felsőoktatási intézmény részére történő banki átutalásával kapcsolatban kérte hivatalunk segítségét.

Tekintettel arra, hogy a hallgató még nem merítette ki a felsőoktatási intézménynél a jogorvoslati lehetőségeit, ezért a hallgatót tájékoztattuk ezekről, továbbá hivatalunk eljárási szabályairól. (BMOJB/6/2022/OJBIT)

A Felsőoktatási Információ Rendszer, vagyis a FIR létrehozását követően az Oktatási Hivatal 2006. január 1-je óta tartja nyilván a hallgatók által felhasznált félévek számát. Aki ezen időpont előtt befejezte tanulmányait, az az önköltséges, akkori nevén költségtérítéses féléveit a felsőoktatási intézmény által kiállított dokumentummal tudja igazolni. Amennyiben ezen igazolást nem tudja bemutatni, azt kell vélelmezni, hogy hét félévet vett igénybe államilag támogatott képzésként. E vélelemmel szemben a hallgató, a felsőoktatási intézmény és az

Oktatási Hivatal igazolással élhet. Tekintettel arra, hogy az 1993. évi felsőoktatási törvény 2006. február 28-ig volt hatályos, így a vélelem is főszabály szerint az ezen jogszabály hatálya alatt hallgatói jogviszonyt létesítő személyekre vonatkozik. Az 1993. évi felsőoktatási törvény szerint megkezdett képzés esetén azonban nem azonos a költségtérítés a tandíj fogalmával.

Egy hallgató azzal kapcsolatban kérte hivatalunk segítségét, hogy korábbi, 1994-1998 között folytatott tanulmányai alatt tandíjat fizetett, de a felsőoktatási intézmény igazolása szerint ezen időszakban államilag finanszírozott féléveket használt fel, nem költségtérítéses képzésen tanult.

Tájékoztatottuk a hallgatót az Nftv. fenti vélelemről szóló 113. § (2) bekezdéséről, továbbá a korábbi felsőoktatási törvénynek az alábbi rendelkezéseiről. A felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény tanulmányai kezdetekor hatályban volt 31. § (1) bekezdése szerint a felsőfokú képzésben részt vevő hallgatók tandíjat és egyéb díjakat fizetnek. Ezt követően 1996. szeptember 1-jétől ezen rendelkezés az alábbiak szerint módosult: az államilag finanszírozott felsőfokú képzésben részt vevő hallgatók e törvény rendelkezései szerint tandíjat és egyéb díjakat, az államilag nem finanszírozott képzésben részt vevő hallgatók pedig költségtérítést és egyéb díjakat fizetnek. Tehát a hallgatói jogviszonyának létesítésekor még nem is létezett költségtérítéses képzés, továbbá a képzés során fizetett tandíj vagy képzési hozzájárulás nem tekinthető költségtérítésnek. (BMOJB/99/2022/OJBIT)

Továbbra is rendszeresen érkeznek kérdések az édesanyáktól, hogy a GYES ideje alatt az önköltség összegét átvállalja-e az állam helyzetükre figyelemmel. Bár korábban ezt jogszabály tette lehetővé, ez azonban 2007-től kivezetésre került. A felsőoktatási intézménynél azonban minden hallgatónak van lehetősége egyéni helyzetére figyelemmel méltányosságból kérni az önköltség elengedését, mérséklését, részletfizetési kedvezményt.

Egy beadványozó azzal kapcsolatban kért tájékoztatást, hogy jogszerűen át lehet-e sorolni önköltséges képzésre figyelemmel arra, hogy tanulmányai megkezdését követően gyermeke született.

Kérdésével kapcsolatban arról tájékoztattuk, hogy az Nftv. 48. § (1)-(2) bekezdései alapján a hallgatót magyar állami (rész)ösztöndíjas vagy önköltséges képzési formára kell besorolni. A felsőoktatási intézmény – a Kormány által rendeletben meghatározott rend szerint – tanévenként köteles önköltséges képzésre átsorolni azt a magyar állami (rész)ösztöndíjjal támogatott képzésben részt vevő hallgatót, aki az utolsó két olyan félév átlagában, amelyben hallgatói jogviszonya nem szünetelt, illetve nem a 81. § (3) és (4) bekezdésében meghatározott külföldi képzésben vett részt, nem szerzett vagy nem érte el legalább – a felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzatában a tanévet megelőző legalább 15 nappal meghatározott – kreditet vagy tanulmányi átlagot, továbbá azt, aki a 48/D. § (2) bekezdése szerinti nyilatkozatát visszavonja.

Fenti rendelkezés független attól, hogy a hallgató gyermekgondozást segítő ellátásban részesül-e. Ezzel összefüggésben az alábbiakról tájékoztattuk a hallgatót. A térítési és juttatási rendelet 36. § (1) bekezdése szerint az a hallgató, aki

- a) 2006. december 31-je előtt létesített hallgatói jogviszonyt és
- aa) költségtérítéses képzésben vett részt és a félév (oktatási időszak) első napján terhességi-gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban vagy gyermekgondozási díjban részesült, vagy

ab) közismereti tanári vagy hittanár-nevelő szakon egyszakos tanári oklevéllel már rendelkező magyar állampolgárságú hallgatóként második közismereti tanári szakképzettség megszerzésére irányuló szakon az adott tanári szak képesítési követelményeiben meghatározott időtartamban folytat tanulmányokat, és b) a félév (oktatási időszak) első napján az aa) vagy az ab) pontok szerinti feltételeknek eleget tesz, azon a szakon, szakképzésben, melyben e rendelet hatálybalépése előtt az aa) vagy az ab) pont alapján korábban költségtérítés-mentességben részesült, a b) pont szerinti félévben (oktatási időszakban) költségtérítés fizetésére nem kötelezhető.

A fentiek értelmében az a hallgató nem kötelezhető költségtérítés (önköltség) fizetésére, aki 2006. december 31. előtt létesített hallgatói jogviszonyt, költségtérítéses képzésben vett részt, és a rendelet hatályba lépését megelőzően a rendeletben foglalt feltételeknek megfelelően költségtérítés-mentességben részesült. A rendelet 37. § (1) bekezdése értelmében e rendelet – a (2)-(3) bekezdésben foglaltak kivételével – 2007. augusztus 1-jén lépett hatályba. Ennek megfelelően csak azok a hallgatók jogosultak például GYES-re hivatkozással önköltség-mentességre, akik 2007. augusztus 1. előtt is jogosultak voltak rá.

Tájékoztatott továbbá a hallgatót, hogy az Nftv. rendelkezik a finanszírozás formáiról. A 46. § (1) és (3) bekezdése szerint a költségviselés formája szerint a felsőoktatási képzésben részt vevő lehet magyar állami ösztöndíjjal támogatott hallgató, magyar állami részösztöndíjjal támogatott hallgató, illetve önköltséges hallgató. A magyar állami ösztöndíjjal támogatott hallgató képzésének jogszabályban meghatározott költségét, valamint a magyar állami részösztöndíjjal támogatott hallgató képzési költségének felét az állam, az önköltséges képzés költségeit a hallgató viseli.

Felhívtuk a beadványozó a figyelmét, hogy az Nftv. 43. § (3) bekezdése szerint a hallgató a felsőoktatási intézmény irányában teljesítendő fizetési kötelezettségének teljesítéséhez részletfizetési kedvezményre, halasztásra, mentességre a szervezeti és működési szabályzatban foglalt feltételek és eljárás szerint a rektornak – a fenntartó tájékoztatása mellett meghozott – döntése alapján jogosult. A 83. § (4) bekezdés szerint a szervezeti és működési szabályzatban kell meghatározni azokat a szabályokat, amelyek alapján a rektor dönt az önköltséges képzésben részt vevő hallgató esetén a tanulmányi eredmények alapján járó és a szociális helyzet alapján adható kedvezményekről, a részletfizetés engedélyezéséről. Az intézmény által előírt részletszabályokról a felsőoktatási intézménynél helyben tájékozódhat. E rendelkezés alapján a hallgató az intézménytől kérheti az önköltség elengedését, mérséklését, esetleg részletfizetési kedvezményt. Ezeket azonban az intézmény nem köteles megadni.

Tájékoztatott továbbá a hallgatót, hogy az Nftv. 59. § (1) bekezdés f) pontja szerint megszűnik a hallgatói jogviszony, ha a hallgató hallgatói jogviszonyát – fizetési hátralék miatt – a rektor a hallgató eredménytelen felszólítása és a hallgató szociális helyzetének vizsgálata után megszünteti, a megszüntetés tárgyában hozott döntés véglegessé válásának napján. (BMOJB/165/2022/OJBIT)

Bármely hallgató szociális alapon vagy tanulmányi eredmény alapján ösztöndíjban részesülhet. Tanulmányi eredményei alapján a hallgató pályázhat nemzeti felsőoktatási ösztöndíjra, tanulmányi ösztöndíjra, doktorandusz ösztöndíjra vagy szakmai gyakorlati ösztöndíjra. A rászorultsági alapon adható juttatások közé tartozik az alaptámogatás, a rendszeres és rendkívüli szociális ösztöndíj, valamint a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj. Egyes szakmacsoportok részére külön ösztöndíjakat is adományozhatnak. Ide tartozik a Vásáry Tamás-ösztöndíj, a Töröcsik Mari-ösztöndíj, a Dózsa Imre-ösztöndíj, valamint a Tanítsunk Magyarorszáért mentorprogram ösztöndíj. (BMOJB/18/2022/OJBIT)

Egy hallgató azért kérte hivatalunk vizsgálatát, mert szerinte a szociális ösztöndíj elbírálása során jogsérelem érte, melynek köszönhetően teljes mértékben elesett a szociális támogatástól.

A hallgató előadta, hogy kérvényt nyújtott be a 2021/2022. tanév őszi szemeszterében rendszeres szociális ösztöndíj elnyerése céljából. A kérvénye elutasításra került, melynek indoka a megfelelő igazolások hiánya, amely igazolások elmaradása miatt nem tudták megállapítani az egy főre eső havi nettó jövedelmet. A hallgató a pályázat során benyújtotta a „Házastársi vagyontöbbletet és tulajdonközösséget megszüntető szerződést”, amely dokumentumból szerinte ugyanazt a következtetést lehet levonni a házasság megszűnése vonatkozásában. A hallgató a felsőoktatási intézménynél előterjesztett jogorvoslati kérelmében azt sérelmezte, hogy szerinte az egy főre jutó jövedelem megállapítása céljából minden igazolást előterjesztett, és ennek nem képezi gátját a válást kimondó bírósági határozat benyújtásának elmaradása, továbbá szerinte nem egyértelmű a felsőoktatási intézmény tájékoztatása a kérdéskörrel kapcsolatban. A beadványozó azt is sérelmezte, hogy az általános tájékoztatással kapcsolatos kérdését a felsőoktatási intézmény Hallgatói Jogorvoslati Bizottsága (a továbbiakban: Jogorvoslati Bizottság) nem bírálta el hatáskör hiányában. Kifogásolta a szociális támogatás megítélésének eljárásában a hiánypótlás lehetőségének esetleges voltát is.

A Jogorvoslati Bizottság határozata a hallgató jogorvoslati kérelmét elutasította. Az indokolás szerint az Egyetem Hallgatói Térítési és Juttatási Szabályzata (a továbbiakban: HTJSZ) 5/1. számú mellékletében található pályázati adatlap formanyomtatványon alapuló, rendszeres szociális ösztöndíj iránt a 2020/2021. tanév őszi félévére kiírt pályázati felhívás 3.6 pontja szerint: „Hiánypótlásnak helye nincs. A pályázati határidő lejártát követően újabb igazolások benyújtására vagy a pályázat kiegészítésére nincs lehetőség. A pályázatok a kérelemben foglaltakat alátámasztó dokumentumok (igazolások) hiányában az igazolással érintett tények figyelembevétele nélkül kerülnek elbírálásra.”

A Jogorvoslati Bizottság HTJSZ 5/2. számú mellékletének 9-10. pontja rögzíti a következőket: „9. Elvált eltartók esetében szükséges a házasság felbontásáról szóló bírósági határozat másolata. Minden esetben szükséges a gyermektartás összegét a kifizetést igazoló 3 hónapnál nem régebbi bizonylat másolatával (bankszámlakivonat, postai szelvény) igazolni. Egyéb esetben az eltartó szülő nyilatkozatát kérjük, amelyből egyértelműen kiderül, hogy gyermekenként mekkora a gyermektartási díj összege. Nyilatkozat tétele akkor is szükséges, ha a gyermektartás 0 Ft. Amennyiben gyermektartás már nem jár a Pályázó után, és ez nem derül ki egyértelműen a házasság felbontásáról szóló bírósági határozatból vagy a gyermektartásról szóló okiratból, arról az eltartó szülőnek írásban nyilatkozatot kell tennie.

10. Különélő eltartók esetében, a különélést hivatalos határozattal vagy mindkét eltartó által közjegyző, vagy helyi önkormányzat jegyzője előtt tett 2 évnél nem régebbi nyilatkozattal kell igazolni, amely a gyermektartás összegét is tartalmazza.”

A Jogorvoslati Bizottság előadta továbbá, hogy az intézményi szabályok alapját képező térítési és juttatási rendelet is több ponton [16. § (1), 21. § (1)] említi, hogy a rendszeres szociális ösztöndíj a hallgató szociális helyzete alapján folyósított juttatás, amelyhez elengedhetetlen az egy főre jutó nettó jövedelem vizsgálata. Az elsőfokú eljárás során a rendszeres szociális ösztöndíjra való jogosultság vizsgálatának alapjául szolgáló egy főre jutó nettó jövedelem megállapítására nem nyílt lehetőség, tekintettel arra, hogy a 2020/2021. tanév őszi félévére irányadó rendszeres szociális ösztöndíjra vonatkozó pályázati felhívás (továbbiakban: pályázati felhívás) 3.2 pontja rögzíti, hogy amennyiben a pályázó a szociális helyzetére vonatkozóan az eljárásban a pályázatban nem adja meg az adatokat vagy nem nyújtja be a szükséges igazolásokat, szociális helyzettel kapcsolatos pontszámra nem jogosult. Elvált szülők esetén a HTJSZ 5/2.

számú melléklet 9. pontja szerinti igazolás, azaz a házasság felbontásáról szóló bírósági határozat benyújtása szükséges, melyet a kérelmező elmulasztott benyújtani. Amennyiben bírósági határozat benyújtására nem nyílik lehetőség, a HTJSZ 5/2. számú mellékletének 10. pontja lehetőséget ad közjegyző, vagy helyi önkormányzat jegyzője előtt tett 2 évnél nem régebbi nyilatkozat benyújtására, mely nyilatkozatnak tartalmaznia kell a gyermektartás összegét. Ezen iratok elmulasztása okán, figyelemmel a fentiekben hivatkozott jogszabályi/szabályzati rendelkezésekre, az elsőfokú eljárás során nem nyílt lehetőség a háztartás határainak a megállapítására, így az egy főre jutó nettó jövedelem után járó pontok, valamint a gyermeket egyedül nevelő szülő után járó pontok megállapítására sem.

A hallgató a jogorvoslati kérelmében továbbá tájékoztatást kért bizonyos, megítélése szerint „általánosságban fennálló” problémák orvoslása kapcsán. A Bizottság tájékoztatta a panaszost, hogy „általában vett” tájékoztatások adása nem tartozik a hatáskörébe.

Az ügyben a hallgató panaszát és a becsatolt dokumentumokat összevetettük a vonatkozó jogszabályi rendelkezésekkel, és az alábbi állásfoglalást alakítottuk ki.

Az Nftv. 85/B. § (1) bekezdés b) pontja szerint a hallgató részére szociális alapú támogatás a felsőoktatási intézménynek a 85/A. § szerint nyújtott költségvetési forrás, valamint az intézmény bevételeiből, külső adományokból, hozzájárulásokból keletkezett források terhére nyújtható. A 85/C. § ba) pontja szerint a felsőoktatási intézmény a hallgatói juttatásokhoz rendelkezésre álló forrásokat a következő jogcímenek használhatja fel – többek között – szociális alapú ösztöndíj kifizetésére, mely lehet rendszeres szociális ösztöndíj. Ugyanezen § (3) bekezdése értelmében a 85/C. § a) és b) pontjában meghatározott teljesítmény vagy szociális alapú ösztöndíjra kormányrendelet szerint jogosult hallgatót e juttatás – a 85/C. § a) pont ac) alpontjában, valamint b) pont bc) és bd) alpontjában foglalt ösztöndíjat ide nem értve – legfeljebb a 47. § szerinti támogatási idővel azonos időtartamban illeti meg. A 104/A. § (2) bekezdése értelmében a Nemzeti Közzolgálati Egyetem hallgatói tekintetében a 85/C. § b) pont bc) alpontja alapján juttatott szociális alapú ösztöndíj intézményi ösztöndíjrészenek fedezetét a Nemzeti Közzolgálati Egyetem költségvetését biztosító miniszter vagy szerv biztosítja.

Az Nftv. 3. sz. mellékletének „A felsőoktatási intézményekben nyilvántartott és kezelt személyes és különleges adatok” című I. fejezetének „A hallgatók adatai” című I/B. alfejezetének 1. be) pontja szerint e törvény alapján nyilvántartott adatok – többek között – a hallgatói jogviszonnal összefüggő adatok: a hallgatói juttatások adatai, a juttatásokra való jogosultság elbírálásához szükséges adatok (szociális helyzet, szülők adatai, tartásra vonatkozó adatok).

Az Nftv. 57. § (3) bekezdése szerint a hallgató a felsőoktatási intézmény döntése vagy intézkedése, illetve intézkedésének elmulasztása (a továbbiakban együtt: döntés) ellen – a közléstől, ennek hiányában a tudomására jutásától számított tizenöt napon belül – jogorvoslattal élhet, kivéve a tanulmányok értékelésével kapcsolatos döntést. Eljárás indítható a tanulmányok értékelésével kapcsolatos döntés ellen is, ha a döntés nem a felsőoktatási intézmény által elfogadott követelményekre épült, illetve a döntés ellentétes a felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzatában foglaltakkal, vagy megszegték a vizsga megszervezésére vonatkozó rendelkezéseket.

A térítési és juttatási rendelet értelmező rendelkezésének 2. § g) pontja szerint szociális juttatásra jogosult hallgató: az a teljes idejű felsőoktatási szakképzésben, alap- és mesterképzésben, illetve osztatlan képzésben, valamint doktori képzésben részt vevő hallgató, aki államilag támogatott képzési formában, vagy magyar állami (rész)ösztöndíjasként vesz részt, vagy tanulmányait államilag támogatott képzési formában kezdte meg és az adott szakon, szakképzésben megkezdett féléveinek száma alapján jogosult lenne államilag támogatott képzésben való részvételre.

A térítési és juttatási rendelet 16. § (1)-(4) bekezdései szerint a rendszeres szociális ösztöndíj a hallgató szociális helyzete alapján – az intézményi térítési és juttatási szabályzatban rögzített eljárási rend és elvek szerint – egy képzési időszakra biztosított, havonta folyósított juttatás. A rendszeres szociális ösztöndíj havi összegének mértéke nem lehet alacsonyabb, mint az éves hallgatói normatíva 20%-a, amennyiben a hallgató szociális helyzete alapján rendszeres szociális ösztöndíjra jogosult e rendelet 21. §-ában foglaltakat figyelembe véve és fogyatékossgal élő vagy egészségi állapota miatt rászorult; vagy halmozottan hátrányos helyzetű; vagy családfenntartó; vagy nagycsaládos; vagy árva. A rendszeres szociális ösztöndíj havi összegének mértéke nem lehet alacsonyabb, mint az éves hallgatói normatíva 10%-a, amennyiben a hallgató szociális helyzete alapján rendszeres szociális ösztöndíjra jogosult e rendelet 21. §-ában foglaltakat figyelembe véve és hátrányos helyzetű; vagy gyámsága nagykorúsága miatt szűnt meg; vagy félárva. A rendszeres szociális ösztöndíj havi összegének mértéke nem lehet alacsonyabb, mint az éves hallgatói normatíva 10%-a, amennyiben a hallgató a 26-26/A. § szerinti – nem a részképzés idejére adományozott – ösztöndíjban részesül.

A térítési és juttatási rendelet 21. § (1)-(4) bekezdései szerint a hallgató szociális helyzetének megítélésekor figyelembe kell venni a hallgató lakcíme szerinti ingatlanban életvitelszerűen együtt lakó, ott bejelentett vagy tartózkodási hellyel rendelkezők számát és jövedelmi helyzetét; a képzési hely és a lakóhely közötti távolságot, az utazás időtartamát és költségét; amennyiben a hallgató tanulmányai során nem a Tbj. szerinti közös háztartásban él, ennek költségeit; a fogyatékos hallgatónak mekkora összeget kell fordítania különleges eszközök beszerzésére és fenntartására, speciális utazási szükségleteire, valamint személyi segítő, illetve jelnyelvi tolmács igénybevételére; a hallgató vagy a vele közös háztartásban élő közeli hozzátartozója egészségi állapota miatt rendszeresen felmerülő egészségügyi kiadásait; a hallgatóval közös háztartásban élő eltartottak számát, különös tekintettel a vele együtt eltartott gyermekek számára; az ápolásra szoruló hozzátartozó gondozásával járó költségeket. A jövedelemszámításkor a havonta rendszeresen mérhető jövedelmeknél az utolsó három hónap átlagát, egyéb jövedelmeknél pedig az utolsó egy év tizenkettedét kell figyelembe venni. A hallgató kérésére a bizonyított jövőbeni jövedelemváltozást is figyelembe kell venni. A hallgató szociális helyzetének megállapításának részletes szabályait az intézmény térítési és juttatási szabályzata határozza meg. A hallgató szociális helyzetét – a rendkívüli szociális ösztöndíj igénylésének kivételével – tanulmányi fél évente egyszer, intézményi szinten – a 11. § (3) bekezdése szerinti kérelmezői körben – egységesen vizsgálja az erre kijelölt bizottság, majd ennek eredményét használja fel mind a szociális ösztöndíj, mind a kollégiumi felvételek, valamint minden más rászorultsági alapú juttatás elbírálásához.

A HTJSZ 5/1. számú mellékletének pályázati adatlap formanyomtatványa 2. pontja szerint hiánypótlásra nincs lehetőség. [...] A pályázati határidő lejártát követően újabb igazolások benyújtására vagy a pályázat kiegészítésére nincs lehetőség, hiányzó adatok esetén a döntéshozó a rendelkezésre álló adatok alapján dönt.

A HTJSZ 5/2. számú melléklete tartalmazza a szükséges igazolások listáját a rendszeres szociális támogatás, alptámogatás pályázathoz. A 9-10. pontja szerint elvált eltartók esetében szükséges a házasság felbontásáról szóló bírósági határozat másolata. Minden esetben szükséges a gyermektartás összegét a kifizetést igazoló 3 hónapnál nem régebbi bizonylat másolatával (bankszámlakivonat, postai szelvény) igazolni. Egyéb esetben az eltartó szülő nyilatkozatát kérjük, amelyből egyértelműen kiderül, hogy gyermekenként mekkora a gyermektartási díj összege. Nyilatkozat tétele akkor is szükséges, ha a gyermektartás 0 Ft. Amennyiben gyermektartás már nem jár a Pályázó után, és ez nem derül ki egyértelműen a házasság felbontásáról szóló bírósági határozatból vagy a gyermektartásról szóló

okiratból, arról az eltartó szülőnek írásban nyilatkozatot kell tennie. Különélő eltartók esetében, a különélést hivatalos határozattal vagy mindkét eltartó által közjegyző, vagy helyi önkormányzat jegyzője előtt tett 2 évnél nem régebbi nyilatkozattal kell igazolni, amely a gyermektartás összegét is tartalmazza. A felsőoktatási intézmény Hallgatói Önkormányzatának Diákjóléti Bizottsága által a rendszeres szociális ösztöndíj, alaptámogatás 2021/2022. I. félév pályázati felhívásának (a továbbiakban: pályázati felhívás) 3.6. pontja szerint hiánypótlásnak helye nincs. A pályázati határidő lejártát követően újabb igazolások benyújtására vagy a pályázat kiegészítésére nincs lehetőség. A pályázatok a kérelemben foglaltakat alátámasztó dokumentumok (igazolások) hiányában az igazolással érintett tények figyelembevétele nélkül kerülnek elbírálásra.

A felsőoktatási intézményekben különféle ösztöndíj lehetőségek állnak a rendelkezésére, amelyek odaítélését – többek között – a térítési és juttatási rendelet szabályozza. Ezen ösztöndíjak szociális vagy teljesítmény alapú ösztöndíjak lehetnek. A rendszeres szociális ösztöndíj a hallgató szociális helyzete alapján – az intézményi térítési és juttatási szabályzatban rögzített eljárási rend és elvek szerint – egy képzési időszakra biztosított, havonta folyósított juttatás. Összegének minimumát jogszabály határozza meg, de a havi összege felsőoktatási intézményenként eltérő lehet tekintettel arra, hogy a pontozási rendszer és a felhasznált állami keret nem egységes. Az ösztöndíjra minden félévben újra kell pályázni, azonban a sikeres pályázat feltétele valamennyi szükséges igazolás csatolása. Az ösztöndíjak eljárásával kapcsolatos rendelkezések a felsőoktatási intézmény belső szabályzataiban vannak lefektetve.

Az egyetemi HTJSZ előírta az elvált, illetve különélő eltartókra vonatkozó igazolást. A hallgató a beadványában előadottak szerint nem csatolta a pályázatához a HTJSZ szerint előírt igazolást, ami a válás tényének megállapításán túl az egy háztartásban élő eltartók, és így az egy főre eső nettó jövedelem megállapítását lehetetlenné tette.

Összegezve a fentieket a hiányzó igazolás miatt ellehetetlenült a rendszeres szociális ösztöndíj pályázata során az egy főre eső nettó jövedelem megállapítása, így álláspontunk szerint jogszerű döntés született a felsőoktatási intézmény részéről. Tájékoztatunk a panaszost továbbá, hogy az Nftv. értelmében a felsőoktatási intézmény döntését, intézkedését vagy ezek elmulasztását lehet jogorvoslati döntéssel megtámadni. Mivel általánosságban előadott kérdései alapját nem elsőfokú döntés, vagy a felsőoktatási intézmény valamely intézkedése, illetve döntés vagy intézkedés elmulasztása képezte, így ilyen irányú kérésének jogorvoslati eljárásban eleget tenni nem lehet. A hiánypótlással kapcsolatban előadott kifogásait mind a HTJSZ-ben, mind a pályázati felhívásban közöltek szerint megalapozatlannak ítéltük, a hiánypótlás lehetőségét a rendszeres szociális ösztöndíj pályázatának elbírálása során egyértelműen kizárta a felsőoktatási intézmény.

Mindezekre figyelemmel elfogadtuk a felsőoktatási intézmény határozatában foglaltakat, a beadványban foglaltakkal kapcsolatban oktatási jogsérelmet nem tudunk kimutatni, ezért az ügyet lezártuk. (XIII/95/2022/OJBIT)

Egy másik panaszos azzal kapcsolatban kérte hivatalunk segítségét, hogy az Új Nemzeti Kiválóság Program Felsőoktatási Doktorvárományosi és Posztdoktori Kutatói Ösztöndíjra pályázott az egyik egyetemen, de a felsőoktatási intézményben a műhelyvitáért kiadott igazolások a hallgató számára kérdéseket vetnek fel.

Tájékoztatunk a panaszost hivatalunk eljárásáról, valamint a jogorvoslati lehetőségeiről, amelyek eljárási szabályairól az intézményi szabályzatokban helyben tájékozódhat. (BMOJB/54/2022/OJBIT)

